Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной 21-нэй гараха | № 132 (13851) | 1972 оной июниин 7, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ!

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

...гтын аймагай „Дружба“ колхозой ...л адуулагшадай зунай үедэ үхэр ...бүхэнэй шэгнүүр ехээр нэмээхэ гэһэн үүсхэл тухай

...лшээрнин үедэ үхэрнүүдые ...тарглуулжа, тус бүрнинь ... сүүдхэдээ дунда зэр... граммһаа бага бэшээр ...рэндөө тарган мяха ехээр ... түсэбөө болзорһоонь урид ...эжэ социалис уялга абаһан ...імагай «Дружба» колхозой ...үүсхэлые КПСС-эй обкомой ...адай АССР-эй Министрнүү... һайшаан дэмжэбэ.

...һайнаар бэлшээн тарга... ...а ехээр абаад, гүрэндөө ...далдахын тула колхоз, совхозуудай мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудые уялгалба.

Мяха ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй ямараар ябажа байһаниие үргэнөөр харуулха гэжэ «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул» болон аймагуудай газетэнүүдые, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидениин, радио-дамжуулгын комитедые уялгалаа.

Прибайкалиин аймагай „Путь к коммунизму“ колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл тухай

Зунай бэлшээрнин дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет һайшаан дэмжэбэ.

«Путь к коммунизму» колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, һү һаалиин фермэ бүхэндэ үнеэдэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, бүхы ажахынуудта, фермэ бүхэндэ һү һаалга, тэрэнние гүрэндэ худалдалгые ехэдхэхэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд болон зооветеринарна мэргэжэлтэд энэ тогтоолоор уялгалагдаһан байна.

Һү һааха, тэрэнние гүрэндэ ехээр худалдаха талаар абаһан колхоз, совхозуудай социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай материалнуудые саг үргэлжэ тунхаглажа байхаар республиканска болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени болон радио-дамжуулгын комитет эндэ уялгалагдаа.

Хани халуун уулзалга

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито Москва ерэбэ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй уряалаар Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито албанай хэрэгээр хани ёһоной айлшалгаар июниин 5-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад тусхай тушаалтад СФРЮ-гэй, СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Иосип Броз Титые һамгантайнь, тэрэнние үдэшэжэ ябаһан партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшадые хани халуунаар уттаба.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд нүхэр Иосип Броз Титые нэрьемэ альга ташалгаар уттаа.

Гүрэнэй тугууд, сербско-херват, ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн транспарантнууд Москва хотын үйлсэ гудамжануудые шэмэглэнэ. СФРЮ-гэй Президентые москвагайхид халуунаар амаршалба.

РОССИН ДУУНУУД ДНЕСТР ДЭЭГҮҮР ЗЭДЭЛНЭ

КИШИНЕВ. (ТАСС-ай корр.). Ород дуун хэдэн үдэрэй турша соо Молдово дээгүүр зэдэлжэ байнхай. Россин Федерациин арадуудай жабхаланта һайндэр республикын хото городуудаар, һуурин тосхонуудаар үнгэргэгдэнэ.

Россин Федерациин литература, искусствын һайндэрэй үедэ олон арбаад концертнүүд үнгэргэгдэбэ. Уран зохёолшодтой, уран зураашадтай, композиторнуудтай, кинематографистнуудтай уулзалганууд эмхидхэгдээ. ССР Союзай гүрэнэй академическэ ородой хоорой артистнууд Кишинёвой КПСС-эй XXIII съездын нэрэмжэтэ оёдолой фабрикада айлшалжа, уянгата һайхан дуунуудые оёдолшодто бэлэглэһэн байна. Профессионально-техническэ һуралсалай газарнуудта һурагшад композиторнууд А. Пахмутовагай, Я. Френкельтэй, дуушан Л. Зыкинатай, мүн искусствын бусад уран бэлигтэнтэй уулзаһан байна. Татарай, Мариин, Мордвагай, Чувашай, Буряадай, Башкирай, Яхадай, Чечено-Ингушетиин автономито республикануудай артистнууд Кагульска районой Гортешты тосхондо болоһон арадуудай хани барисаанай һайндэртэ хабаадалсаба.

Россин Федерациин делегаци Молдавиин хойто районуудаар айлшалжа, бэлиг шадабаряа харуулхаяа мордобо. РСФСР-эй эльгээгдэмэлнүүд Единецкэ районой «Маяк» колхоздо айлшалба.

...тын аймагай „Дружба“ ...озой малшадай ... оной зунай ...шээриин үедэ абаһан ...ЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэй... түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ ...зой ажалшад, малшад баһал эдэбхитэйгээр оролсожо, энэ ...жалай ехэ амжалтануудаар угтаха гэһэн дүүрэн эрмэл...дэлнэ. Колхозой табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын ...й үрэ дүнтэйгөөр дүүргэхэеэ байна. Илангаяа мал адуу... һайнаар хүдэлнэ.

...гэрэгшэ намар ниитынгээ адууһа малые байлгажа эдээ...ад байхадаа, үхэрнүүдые намар-үбэлэй үедэ шахан тар...үдэлмэри эмхидхээ һэмди. Энээнэй ашаар колхоз жэлэй ...ндөө тус бүринь 377 килограмм шэгнүүртэй 210 үхэр ...ингэжэ жэлэй түрүүшын хахадта даабариһаа гадуур 130 ...ан худалдагдаха юм.

...элдэ манай колхоз гүрэндэ 4.950 центнер мяха худал...ритай аад, бүхыдөө 5.200 центнер мяха худалдаха гэхэ ...1 онойхидо орходоо 250 центнерээр ехэ мяха Эхэ орон...айна. Зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдые һайнаар тарга... арга боломжо бии. Тиимэһээ бидэ бүхы малаа бэлшээ...адаа, тэдэнээ түрүүшын үдэрһөө һайнаар адуулжа, шэг...хээр нэмээхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээбди.

...үрүү мал адуулагшад Василий Иванович Бахманов, Вла...рович Зубарев, Иван Андреевич Лапин, Виктор Панте... Жарников болон бусад малаа һайнаар таргалуулжа ша...хой. Үнгэрэгшэ зун тэдэнэр үхэр бүхэнэй шэгнүүрые ...нда зэргээр 1.000, тэрэнһээ дээшээшье граммаар нэмээ... Зунай бэлшээрие зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар ...тэй тарган мал тушаагдахаһаа гадна, абтаһан мяха... үнэ сэншье нилээд хямдараа. Нёдондо үхэрэй мяха... бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 93 түхэригтэ болоо һэн.

...байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр ...өө бүгэдэ арадай мүрысөөндэ хубитаяа оруулхаар эрмэл... зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүд... зэргээр 1.000 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ, намартаа ...ие 355—360 килограммда хүргэхэ, тэдэнэйнгээ 98 про...н бэшыень тарган болгохо зорилго табинабди. Намар ...ашарагуудые һайнаар шахан таргалуулжа, тус бүриинь ...илограмм шэгнүүртэй болгоод тушаахабди. Тиигэжэ кол... мяха худалдаха даабаряа ноябриин 7 болотор дүүргэхэ ...юно. Мүн гүрэндэ худалдагдаһан бүхы малайнгаа 98 ...үсөөн бэшыень тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха-

...бэлшээрие зүбөөр эмхидхэхын тула бүхы үхэрнүүдээ ..., наһаарнь илгажа, гүүртэнүүд болгообди. Гүүртэ бү... бэлшээхэ газарынь олгуулагдажа үгтөө, тэндэнь мал... гэр байра, үхэрнүүдээ хааха хорёо, һарабша түхеэрэг...альна тэжээлшье зөөгдэнхэй. Мүн бэлшээриеэ зүбөөр ...хэрэглэхэ график табигдаа, малаа уһалха газарыншье ...донхой. Бэлшээриие нь түхэреэн сүүдхэ соо һайнаар эм... хажуутаар үхэрнүүдтэ талха таряанай зүйл нэмэжэ ... Малайнгаа шэгнүүрээ хэр зэргээр нэмээжэ байһаниие ...улада холын бэлшээридэ шэгнүүрнүүдые тодхохобди.

...алаа һайнаар таргалуулха, шэгнүүрыень ехээр нэмээхын ...адуулагшадые зүбөөр урмашуулха зорилготойгоор колхо...н, партийна комитет ажалай гол болон нэмэлтэ түлөөһэ... зохёогоо.

...лга абаад байхадаа, бидэнэр зунай бэлшээрнин үедэ үхэр ...эгнүүрые сүүдхэдээ килограммһаа бага бэшээр нэмээхын ...алис мүрысөөндэ хам оролсоёл гэжэ республикынгаа бүхы ...гшадта ханданабди.

Социалис уялгада гар табигшад: В. БАХМАНОВ, В. ЗУБАРЕВ, И. ЛАПИН, В. ЖАРНИКОВ — мал адуулагшад; А. ЖАРНИКОВ — отделениие эрхилэгшэ, И. ВОРОБЬЕВ — отделениин зоотехник. В. ЦЫДЕНДАМБАЕВ — главна зоотехник; И НАМСАРАЕВ — ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь. Б. ЦЫРЕНЖАПОВ — парткомой секретарь, И. ОСЕЕВ—колхозой түрүүлэгшэ.

1972 оной зунай бэлшээриин үедэ Прибайкалиин аймагай „Путь к коммунизму“ колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Мал ажалай продуктнуудые абалгые ба гүрэндэ худалдалгые саашадань ехэдхэхэ, табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид бэелүүлхэ, ССР Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн мүрысөөн хүдөөгэй ажалшадай дунда үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ. Һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ зунай саг гээшэ «ехэ һү» һааха эгээн зохид үе болоно. Һү һаали дээшэлүүлхэ, зунай бэлшээриин үеые шадабаритайгаар хэрэглэбэл, гансахан гүрэндэ ехэ һүн худалдагдаха бэшэ, мүн үнэ сэн багатай һүн абтажа, тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгэй хямдарһанай ашаар олзо доход дээшэлхэ байна. Манай Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишад болон мал адуулагшад жэл бүри зунай бэлшээриин үедэ ажалдаа һайн амжалтануудые туйладаг. Үнгэрэгшэ жэлэй зунай һарануудта олонхи һаалишаднай үнеэн бүриһөө 1000. тэрэнһээ дээшэ килограмм һү һаагаа һэн. Байгша ондо өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, бидэнэр дүрбэ һарын туршада (июнь-сентябрь) үнеэн бүриһөө 1100 килограмм, Ангирай фермын һаалишад — 1150 килограмм һү һааха гэжэ шиидээбди.

Эдэ уялгануудаа бэелүүлхэдээ, колхознай ноябриин 7 хүрэтэр гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб нэмэри даабаритайнь дүүргэхэ юм. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээн 1971 онойхидо орбол, 300 килограммаар дээшэлжэ, хамта 2100 килограммда хүргэгдэхэ байна. Гүрэндэ 10250 центнер һүн худалдагдаха гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 1310 центнерээр дээшэлхэ.

Һү һааха, тэрэнние гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бидэнэр жэлэй эхилхэһээ хойшо шэнэ тугаллаһан үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха, малай харууһалга һайжаруулха, саг соонь үнеэдые эдеэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа, ехэ һү һааха мүрысөө фермэнүүдэйнгээ дунда эмхидхэһэн байнабди.

Жэлэй эхилхэһээ хойшо үнгэрһэн үедэ 1971 оной энэ үеынхидэ орходоо колхозой үнеэн бүриһөө 191 килограмм һүн ехэ һаагдажа, бүхыдөө һү һаалга 1350 центнерээр ургаа гэхэ гү, али 43 процентээр дээшэлһэн байха юм. Иигэжэ колхознай гүрэндэ һү худалдаха даабаряа нилээд уридшалан дүүргэжэ байна.

Колхозоймнай һү һаалиин фермэнүүдэй жэлээ һайн дүнгүүдээр эхилээд байгаашье һаань, зунай һарануудта үнеэн бүриһөө 1110 килограммһаа бага бэшэ һү һааханьтиимэшье бэлэн бэшэ гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Республикын бусад ажахынуудтал адли манай колхоздо мал бэлшээхэ һайн бэлшээри дуталдана. Энээниие хараадаа абажа, байгша ондо һайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэ, бүхэли зундаа ногоо сабшажа эдюулэлсэхэ гэжэ шиидэһэн байнабди. Мүнөө колхоздомнай 250 гектар сабшалангые һайжаруулагдаһан бэлшээри болгохоор хараалагдаад, тэрэ хорёологдожо байна. Үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл болгон эдюулхэер 90 гектарта горох-обёосой холисо таригдаа. Тэрэниие июниин 2-дохи хахадһаа үнеэн бүридэ үдэртөө 20—25 килограмм хүртэхөөр эдюулжэ захалхабди. Сентябрь гараха үеэр куузику ургажа, малда тэрэ нэмэлтэ һайн тэжээл болохо ушартай.

Нэмэлтэ тэжээл үгэлсэхынгөө хажуугаар үнеэдые үдэр һүнигүй бэлшээхэ, бэлшээриеэ һэлгэжэ байжа адуулха. Тэдэнээ саг соонь уһалха байнабди. Ангирай фермэдэ үнеэдые халуун, хура бороотой үдэрнүүдтэ байлгажа эдеэлүүлхэ һарабша барихабди.

Маанадай ажал хүдэлмэриһөө гансахан һү ехээр һаагдаха бэшэ, мүн тэрэнэй шанар дээшэлхэ ушартай. Гүрэндөө эрхим шанартай һү худалдахын тула бидэнэр үнеэдые һааха бүхы гурим наринаар баримталха, фермэнүүдтээ ариг сэбэрые сахиха, һүеэ һайнаар хүргэхэ хэмжээнүүд абтаха байна.

Зунай сагта һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй дүрим колхозой партийна организаци болон правлени тодорхойлон баталһан байна. Мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ согсологдожо байха. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн эрхим һаалишад болон фермэнүүдэй коллективүүдтэ колхозой партком болон правлениин дамжуулгын вымпел, мүнгэн шан барюулагдажа байха юм.

Манай жэшээгээр зунай бэлшээриин үедэ үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ оролсожо, бүгэдэ арадай һайндэр — ССР Союзай 50 жэлэй ойе ажалай һайн бэлэгүүдээр угтахые республикынгаа һү һаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдые бидэнэр уряалнабди.

Социалис уялгануудта гар табигшад: Н. С. ШАНГИНА, З. Н. РУДНЕВА, Е. Л. КУРБАТОВА — һаалишад; Н. Н. ВОРОТНИКОВА — техник-үрэжүүлэгшэ; И. Л. УГРЮМОВ — мал адуулагша; А. И. РЕМИШОВ, Л. Ф. САВУШКИН — һү һаалиин фермэнүүдые даагшад; А. Н. БОРИСОВ — комплексно бригадын бригадир; А. А. БУШКОВ — парткомой секретарь; И. П. МАРТЫНЮК — главна зоотехник; В. П. ВОРОНОВ — колхозой түрүүлэгшэ.

...ПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ ...МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАХА, ТУШААХА ...АД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1972 оной июниин 1-нэй мэдээн

(...дай продукци түсэбһөө гадуур худалдаха даабарияа яма...эжэ байһыень хараада абалсаад тоолоходо)

	Мяхан	Һүн	Үндэгэн
[illegible]	96	85	3,1 дахин
[illegible]	125	70	—
[illegible]	39	76	134
[illegible]	97	72	104
[illegible]	87	78	105
[illegible]	77	71	238
[illegible]	104	93	—
[illegible]	83	75	139
[illegible]	60	79	114
Хурамхаанай	68	84	3,2 дахин
Хяагтын	107	76	132
Мухар-Шэбэрэй	77	78	101
Ахын	63	88	—
Прибайкалиин	93	73	100
Хойто-Байгалай	200	188	—
Сэлэнгын	98	78	20 дахин
Түнхэнэй	125	99,2	89
Улаан-Үды.	105	85	110
Хоринн	87	81	192
Улаан-Үдын шубуунай фабр.	88	—	99
Республика бүх.	91	80	109

ИОСИП БРОЗ ТИТОДЭ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ Иосип Броз Титодэ СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный июниин 5-да Кремлиин Ехэ ордоной Екатерининскэ зал соо Ленинэй орден барюулба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, бусад тусхай тушаалта хүнүүд зал соо байлсаа.

Орден барюулхадаа нүхэр Н. В. ПОДГОРНЫЙ үгэ хэлэбэ

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Титодэ Ленинэй орден барюулгын баяр ёһололдо эндэ сугларбабди гэжэ тэрэ хэлээ. Фашизмда эсэргүүгээр хэһэн хамтынгаа тэмсэлдэ габьяатай байһыень, Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае, али бүхы харилсаануудые хүгжөөлгэдэ, бэхижүүлгэдэ нилээд ехэ туһа нэмэри хэһыень, эб найрамдалай болон уласхоорондын харилсан туһалалсалгын хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһыень тэмдэглэжэ, түрэһөөр 80 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Иосип Броз Титые энэ орденоор шагнаба.

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Советскэ Союзтай хани барисаатай Социалис Югославиин ажалшадай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ Таниие, нүхэр Тито, совет хүнүүд мэдэдэг юм. Социальна ба национальна сүлөөрэлгын түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэлэй хүгжэлтэдэ хүсэн түгэс түлхигшэ болоһон Агууехэ Октябриин социалис революцида Танай хабаадалсаһан ушар бидэндэ дурасхаалтай.

Профессиональна революционерэй замда ороод, Та ажаябадалай шэрүүн һургуули гаража, оронойнгоо арадай гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэлдэнь Югославиин коммунистнуудай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ болоот. Фашизмда ба дайнда эсэргүү хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл, арадай үргэн фронт байгуулха зорилгын табигдаһан Коминтерныхн түүхэтэ долоодохи конгрессто хабаадагшын—«нүхэр Вальтерай» интернационалис эдэбхитэй ажал ябуулга һайн мэдээжэ.

Сэрэгэй хатуу шэрүүн туршалгануудай тохёолдоходо, 1941 оной июниин 22-то, гитлеровскэ сэрэгүүдэй Советскэ Союзда харата муухайгаар добтолһон үдэр, фашис богоолшологшодтой тэмсэлдэ бодохо халуун уряатайгаар Югославиин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюро ороной хүдэлмэришэн ангида, бүхы арадта хандаһан байна. Хүн түрэлтэнэй хорото дайсаниие дараха манай ниитын илалтын түүхэтэ алдарта хуудаһануудые бэшэһэн коммунистнуудай хүтэлбэри доро, Танай, нүхэр Тито, хүтэлбэри доро Югославиин арадууд гайхамшаг баатаршалгануудые туйлаа гэжэ совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэнэ.

Коммунис партиие хүтэлбэрилэгшын, гүрэниие толгойлогшын тушаалда байхадаа Танай хэһэн ажал ябуулга шэнэ социалис Югославиин байгуулагдан хүгжэлгэтэй холбоотой юм.

Эб найрамдал бэхижүүлгын, уласхоорондын харилсан туһалалсалгые хүгжөөлгын түлөө тэмсэлшэ гэжэ Таниие манай орон дотор мэдэдэг. Империалис эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ ба дарлалта мүлжэлтэдэ эсэргүү, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ Танай хабаадалгатайгаар Югославиин гадаадын политика туһа нэмэри хэнэ.

Совет-югослав харилсан туһалалсалгые үргэдхэхэ, һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн Танай, нүхэр Тито, ажал ябуулгые мэдэнэбди, сэгнэнэбди. Манай хамтын хүсэлэл оролдолгын ашаар энэ харилсан туһалалсалга амжалтатайгаар хүгжэнэ, манай арадуудай хоорондохи хани барисаата заншалта харилсаа холбоонууд улам бүри бата бэхи болоно.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Н. В. Подгорный иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөөдэр Ленинэй орден Танда барюулхадаа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Совет правительствын зүгһөө манай гүрэнэй энэ үндэр хайра шагналда хүртэһэнтэйтнай Таниие, нүхэр Тито, үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Элүүр энхэ ябахыетнай, югослав арадай ажана байдалай аша туһада, манай аха дүү оронуудай хоорондохи хани барисаата харилсаануудые саашадань бэхижүүлгын аша туһада, эб найрамдалай ба социализмын хэрэгэй илан мандахын тула хэһэн ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай гүнзэгы сэдьхэлһээ хүсэнэбди.

Харюугай үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Иосип Броз Тито Ленинэй орденоор шагнажа, өөртэнь ехэ хүндэ үзүүлһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумда, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Дээдэ хайрые хүлеэн абахадаа, энэ хадаа гансахан минии габьяае бэшэ, харин манай ороной хүдэлмэришэн ангиие ба арадуудые толгойлон, шэн зоригто тэмсэлэй хүндэ хүшэр замаар дабшажа, революциин илалтада хүргэһэн бүхы югослав коммунистнуудай габьяае мэдэрһэн ябадал болоно гэжэ онсолон тэмдэглэхые би хүсэнэб гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Революциин илалтаһаа уламжалан, Югославиин тэгшэ эрхэтэ арадуудай социалис хани нэгэдэл урган гараа.

Энэ ордениие омогорхолой тусгаар мэдэрэлтэйгээр би хүлеэн абабаб. Юуб гэхэдэ, Ленин хододоол агууехэ багша, революционно стратег, революционно эрмэлзэлгэнүүд болон үүсхэлнүүдые зоригжуулагша намда боложо үгэдэг байгаа.

Ленинэй һургаал ба ажал ябуулга таһаршагүй холбоотой байдаг һэн. Энээгээрээ тэрэ общественные социалис ёһоор шэнэдхэн байгуулха революционно үндэһэ һуурие теоретическээр ба бодотоор табяа. Ленинэй һанал бодол ба хэрэг манай партида, Югославиин Коммунистнуудай Союзда бидэнэрэй зоригжон хүсэ орохо эшэ үндэһэн, шэнэ үүсхэл гаргаха ба ябуулгануудые хэхэ эшэ үндэһэн хододоо боложо үгэдэг байгаа.

Манай орондо социализм байгуулалгада, олониитын социалис харилсаануудые хүгжөөлгэдэ Ленинэй һургаал ехэ удха шанартай байһан юм. Энэ һургаал хэтэдээ манай һургаал болоо, энэ һургаал маанадта хараа замыемнай заажа үгэнэ, энэ һургаал мүнөө социалис общество байгуулагшадай бултанайнь, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхын түлөө тэмсэгшэдэй бултанайнь зоригжуулхы эшэ үндэһэн болоно.

Шэнэ юумын түлөө тэмсэлэй олон янзын түхэл социализмын үзэл бодолой ба бодото дүршэлэй хүсэтэй байһые харуулдаг гэжэ Ленин тоолодог һэн. Энэнь ажабайдалаар нэгэтэ бэшэ лаблан гэршэлэгдээ. Хамагай түрүүдэ зохёон байгуулхы диалектическэ онол аргануудые хэрэглэдэг дээрэһээнь ленинскэ һургаал бата бэхи, барагдашагүй хүсэтэй. Социалис үзэл бодолые ба бодото хэрэгые шэнэ эрдэм ухаагаар, революционно дүршэлөөр баяжуулха шухала байһые сэсэн мэргэн Ленин урид хараһан байха юм. Революционно шэнэдхэлгэнүүдэй түлөө хүдэлмэришэн анги тэмсэдэг. Энэ тэмсэлэй боложо байхада бодото байдалые научна ёһоор гүнзэгыгөөр шэнжэлэн, Ленин хандадаг байгаа. Хооһон хубхай үгүүлэлнүүдые, үлүүсэ хэтэрмээр революционно байлгые Ленин юунһээшье ехээр үзэн ядадаг байгаа. Элдэб хархис теоринуудые, үлүүсэ хэтэрмэ реболюционно байлгые хэнһээшье үлүү һайнаар, эбсэшэгүйгөөр Ленин элишэлдэг һэн. Мэдэрэгдэһэн революционно этигэл найдабариие, социализм тээшэ арадуудай эрмэлзэлгын зайлашагүй илан мандаха байһые, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын илалтада хүргэхэ революционно гүнзэгы ехэ хубилалтануудые Ленин үзэгдөөгүй ехэ зоригтойгоор хүлеэһэн, научна ёһоор найруулан хэлэһэн байна бшуу.

Мүнөө үе сагта боложо байһан революционно хүгжэлтэнүүд ба шэнэдхэлгэнүүд Ленинэй нэрэ ба хэрэгтэй таһаршагүй холбоотой. Тэрэнэй ажал ябуулгын түүхэтэ удха шанар улам дээшэлнэ, мүнөөнэй эрхэ байдалда бүхы сүлөөрэлгын, түрүү ба социалис эрмэлзэлгэнүүдэй хүсэн түгэлдэр байлгын эшэ үндэһэн боложо үгэнэ. Ленинэй нэрэ ба хэрэг эб найрамдал тээшэ зам заажа үгэнэ, али бүхы түхэлэй империалис баалалтануудта, колониализмда, шэнэ түхэлэй колониальна халдалгануудта эсэргүүсэн, арадуудай бэеэ даанхай, бүрин ба тэгшэ эрхын түлөө, дэлхэй дээрэ демократическа харилсаануудые байгуулхын, социализмын илахын түлөө тэмсэлые зоригжуулна.

Нүхэр Иосип Броз Тито түгэсхэлдөө иигэжэ хэлээ:

Социализмын ба Ленинэй агууехэ үзэл бодолые манай баримталдаг байһанай, манай хоёр ороной хани барисаанай тэмдэг болоһон энэ ехэ мэдэрэлгын түлөө үшөө дахин эгээн лэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Нүхэд Н. В. Подгорный, Иосип Броз Титын үгэ хэлэжэ байхада, альга ташалган болоо.

Коммунис партиин, Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэд дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан нүхэр Иосип Броз Титые халуунаар амаршалаа, элүүр мэндэ ябахыень, Югославиин Коммунистнуудай Союзые, югослав гүрэниие толгойлон хэдэг үрэ ехэтэй ажал ябуулгалаа амжалта туйлахыень тэрээндэ хүсөө.

(ТАСС).

КОММУНИСТНУУДАЙ ажабайдалда партийна суглаан шухала ушар болоҗо үгэдэг гээшэ. Тэдэнэр суглаан дээрэ һанамжа, дурадхалаа андалдадаг, али нэгэн асуудал хамтааран шиидхэжэ, үйлэдбэри эрхилхэ хэрэгтэ хабаадалсана бшуу. Мүн политическэ талаараа ургана — өөһэдынгөө дурадхалнуудые тобшо һонороор хэлэжэ һурана.

Зүгөөр партийна суглаанай эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргыень дээшэлүүлхын тулада тэрэниие саг болзортонь һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэжэ байха шухала.

Энэ талаар Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай консервын заводой партийна эхин организаци зарим тэды дүй дүршэлтэй болонхой.

— Суглаанда бэлэдхэл хадаа зүбшэн хэлсэхэ асуудалаа шэлэн ололтоһоо эхилдэг гээшэ, — гэжэ заводой партбюрогой секретарь нүхэр Г. Семченко хөөрэнэ. — Ерэхэ һарада зүбшэхэ гол асуудалаа урда һарадань партбюрогой гэшүүдтэй, заводой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ тодорхойлдог, тус тус даабаринуудые коммунистнуудта үгэдэг байнабди. Мүн элидхэлшэ томилогдодог.

Эндэ нэгэ жэшээ харуулалтай. «Коммунист өөрынгөө организацида» гэһэн асуудал суглаанай үзэмжэдэ табигдахаар хэлсэгдэбэ. Энэ асуудал һайса бэлдэхын тулада Социалис Ажалай Герой коммунист Владимир Иванович Немочин түрүүтэй тусхай комисси байгуулагдаа һэн. Эдэбхитэй коммунистнууд Г. Меринова, Т. Бычкова, И. Копылов, Н. Княжев гэгшэд тус комиссида оролсоһон байгаа.

Тэдэнэр коммунистнуудай гансахан үйлэдбэри дээрэхи ажалтайнь танилсаа бэшэ, мүн нийтэполитическэ хүдэлмэридэ ямараар хабаадалсанаб, партийна ямар даабари хэр зэргэ дүүргэнэб, гэр

ЭМХИДХЭХЫ, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

бүлэдөө болон олоной газарта бэеэ хэр зэргээр абажа ябадаг бэ, юрэнхы эрдэм мэдэрэлээ, мэргэжэлээ яажа дээшэлүүлнэб гэхэ мэтэ асуудалаар һонирхоһон байгаа.

Тингэжэ суглаан дээрэ коммунист бүхэндэ ашатай туһатай ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэл ба түрүү үүргыень дээшэлүүлхэ, партийна журам бэхижүүлхэ, коллективэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха — гол түлэб эдэ асуудалнуудта коммунистнуудай анхарал хандуулагдаһан байгаа.

Тэрэ сагһаа хойшо хэдэн һара үнгэрөө. Зүгөөр суглаанай нүлөө мүнөөшье үзэгдэһөөр гэхэдэ алдуу болохогүй. Тус завод комбинат соогоо түрүү зэргэдэ ябалсаһаар. Байгша оной 4 һарын дүн гаргахада, эндэхид түсэбһөө гадуур 100 мянга гаран банха консервэ үйлэдбэрилөөд байба. Партиин гэшүүд Вера Буршина, Клавдия Глухих, Борис Деревянных болон бусад халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлжэ, коллективтэа түрүү зэргэдэ ябалсана.

КПСС-эй Уставаар хараалагдаһанай ёһоор, эндэ партийна суглаан һара бүридэ үнгэргэгдэнэ. Һүүлэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудынь гэбэл, «Коммунистнууд болон комсомолшуудай һуралсал тухай», «Үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин шанар дээшэлүүлхэ замууд», «Һургуулида шефскэ туһаламжа үзүүлхэ», «Ажалай журам эбдэгшэдтэй тэмсэл шангадхаха», «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» асуудалнууд болоно.

Эдэ асуудалнуудые бэлдэлгэдэ мүн олон коммунистнууд хабаадуулагдаа, тус тус участогуудые даагшад гэхэ гү, али тэрэнэй түлөө харюусалгатай коммунистнууд элидхэһэн байха юм.

Жэшээнь, һургуулида шефскэ туһаламжа үзүүлхэ асуудалаар заводой профкомой түрүүлэгшэ И. Клищенко, техсоведэй хүдэлмэри тухай заводой техсоведэй түрүүлэгшэ Б. Бенедиктов гэгшэд элидхээ һэн. Энэ асуудал бэлдэлгэдэ эдэбхитэй урлан нарижуулагша В. И. Немочин хабаадалсаһан байгаа. «Жестяно-баночна цехэй продукциин шанар тухай» асуудалые коммунистнууд И. Копылов, Н. Княжев, В. Буршина, Ф. Воробьева гэгшэдһээ бүридэһэн комисси бэлдэһэн байна.

Эдэнэр хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр баян, эдэбхи үүсхэлтэй коммунистнууд юм. Партийна ямаршье даабари үгэхэдэ дүүргээд лэ байдаг.

Суглаанай болохо үдэр, зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудал тухай коммунистнуудта, заводой хүдэлмэришэдтэ эртээнһээ мэдээсэгдэдэг, дуулгагдадаг байна. Үйлэдбэридэ хабаатай асуудалнууд нэмэл партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг заншалтай.

Нигэжэ бүри эртэнһээ дуулгажа байхада, коммунистнууд; мүн хүдэлмэришэдшье тус асуудал тухай бодомжолхо, өөрынгөө һанамжа, дурадхал тухай хэлэхээр бэлдэхэ аргатай болоно бшуу.

Олон коммунистнууд, илангаяа нүхэд А. Злыгостева, Г. Меринова, Т. Бычкова, В. Немочин болон бусад суглаанда табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, дутуу дунданuудые хүсэдөөр элирүүлжэ, үнэтэ һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг байна.

Партийна организациин бүридхэлдэ 37 коммунистнууд ородог юм. Жэлэй туршада тэдэнэр суглаан дээрэ 2—3 дахин үгэ хэлэһэн байдаг. Партбюродо байдаг тусхай журнал харахада, энэнь элиржэ үгэнэ.

Партийна суглаан шиидхэбэри абалгаар дүүрэдэг бэшэ. Эгээл эндэһээ эмхидхэлэй гол хүдэлмэри эхилдэг гээшэ. Суглаанай шиидхэбэриин дүүргэлтэ бэелүүлхэ гээшэ партийна бюрогой, бүхы коммунистнуудай шухала зорилго болоно. Партийна хүдэлмэриин эгээл шухала, эгээл харюусалгатай хубинь эндэһээ эхитэй.

Суглаанай шиидхэбэри тобшо һонор, дүүргэлтынь шалгахада бэлэн байха ёһотой. Партийна организациин суглаанууд дээрэ абтаһан тогтоолнуудые хаража үзэхэдэ, энэ тэрэ хэмжээ ябуулгын дүүргэгдэхэ болзор, тэрээндэ харюусалгатай хүнүүд тодорхойлогдоһон байдаг. Партийна бюро заводой хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта тогтоолой дүүргэлтые хододоо шалгажа, харюусалгатай нюурнуудта һануулжа байдаг юм. Ээлжээтэ суглаан дээрэ урдань абтаһан шиидхэбэриин ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай парторганизациин секретарь коммунистнуудта мэдээсэдэг байна.

Суглаан дээрэ коммунистнуудай оруулһан дурадхалнууд ямараар бэелүүлэ...энэ гээшэб?

Жестяно-баночна цехые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ гэһэн һанам... нистнууд оло дахин ... гаа. Теэд консервын ... өөрынгөө хүсөөр ... жэ, бүтээжэ шадахагүй ... ладаа, комбинадай ... хандаһан байгаа. Мүн ... вын баанхануудые ... шэнэ түхеэрэлгэ тодх... на.

Мяха шулагшадай ... лөөһэн олон дутагд... байжа, хүдэлмэришэд ... ажалһаа гаража ошод... Коммунистнуудай дурад... мэргэжэлтэд болон түрүү ... мэришэдэй эдэбхитэй ... тайгаар энэ хэрэг хүсэд ... шуулагдажа, хүдэл... ажалаа хаяха ушар ...

Имэ жэшээнүүдые ... дажа, харуулжа болохо ... Эдэ жэшээнүүд консер... дой партийна эхин орг... хүтэлбэрилхэ үүргын ... ургажа байһыень элиш...

Юһэдэхи табан жэли... вын заводой коллективэй ... ехэ зорилгонууд табигд... ханай консервэ үйлэдб... процентээр, ажалай бү... процентээр дээшэлүүлхэ ... лагданхай. Продукцин ... нэй бүхы ургалтын 95 ... центнь ажалай бүтээ... лүүлһэнэй ашаар түйл...

Мүнөө тус коллек... Союзай байгуулагдаһаар ... лэй ойн хүндэлэлдэ ... циалис мүрысөөндэ ... үдэрһөө үдэртэ амжалт... хан хүдэлнэ.

Д. ЦЫБИКЖА...

Энэ фото-зураг дээрэ түмэр замай Улаан-Үдын станциин локомотивна депогой түрүү токарь Борис Иванович Анциферовые харанат. Коммунис ажалай ударник Борис Иванович Анциферов гансашье халаанайнгаа даабариие һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг бэшэ, харин ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шэнэ юумэ ухаалан зохёодог юм. Нёдоидо депо тэрэнэй дурадхал ажалда нэбтэрүүлһэнэй ашаар нэгэ мянган түхэриг алмаһан байна. Мүнөө Борис Анциферов шэнэ 2 дурадхал орууланхай, түйлаһан амжалтаяа улам батадхахаар ажаллана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ОВОЩ УРГУУЛАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

ХОРХОЙ ШУМУУЛТАЙ ТЭМСЭХЭ АРГАНУУД

Ингээд июнь һарын эхеэр халуун дулаан үдэрнүүдэй болоходо огородой ургамалнууд түлэг гаража эхилхэ, помидор, капуста, мүн куузикугай рассада тарялан дээрэ һуулгагдаха саг болобо. Эгээл энэ үедэ элдэб хорхой шумуул хоротон олон боложо огородой эдеэнэй шэнэхэн эшэ набшые эдидэг, гэмтээдэг гээшэ.

Овощой үндэр ургаса абахын тула таримал ургамалые түрүүшын үедэ хорхой шумуулһаа хамгаалха гээшэ тон ехэ удха шанартай.

Нэн түрүүн огородой ургамалнуудые эртэ таряад, рассадыеньшье баһал хээрэ эртэшэг һуулгаад, мүн азотно үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл оруулжа, шоройень обоолхо, уһалжа, бүртаг үбһыень ходо сэбэрлэжэ байхада хорхой шумуулай суглараһань үсөөн байдаг ааб даа.

Огород соо ургамалай хоротон — хорхой шумуулнуудай олон болохоёо һанаа һаань, элдэб хоро сасаха, химическэ арга хэрэглэхэ ёһотой болоно. Жэшээнь, капустын, куузикугай рассада поли дээрэ һуулгажа байха үедэ тэрээндэ жэжэхэн һүрэдэг сохо бии боложо эхилдэг. Илангаяа хура бороогүй хуурай уларилтай сагта тэдэнэр олооро удэжэ, ургамалай үнжэгэн набшаһанай захаа үзүүр эдидэг, гэмтээдэг. Тингэжэ хорхойдо эдигдэһэн ургамал муудажа, мүртэй ургадаггүй, заримдаа хосоршодог байна.

Эдэ сохо хорхойнуудые үгы хэхын тула 12 процентын гексахлоранай дуст (хуурай порошок) гү, али 2,5 процентын метафос хоро гектарай 15—20 килограмм хүртэхөөр сасаха хэрэгтэй. Хэрбээ тиимэ хороной үгы һаань, уһанда худхаһан 0,2 процентын хлорофос ургамалда сүршэхэдэ өөрэгүй.

Зундаа капустын эшэ набшада батаганааншуу ниидэдэг хорхой ехэ хоро хүргэдэг юм. Тэрэ газарай хүрьһэндэ үбэлжэһэн шара үтэн хорхойһоо бии болоод, июниин тэн багаар ниидэжэ гарадаг. Хэды хоноод эмэ батаганааниинь ургамалай эшын узуурта түрьһэ хаяжа, тэдэнь һүүлдэ үтэн болоод капустын, куузикугай үндэһэ руу орожо гэмтээдэг. Үндэһэндэнь тиимэ хорхойн бии болоһон ургамал мүртэй ургадаггүй, халуунда набшань наршыжа ягаабтар үнгэтэй болоод, эсэстээ хосоржо һаладаг юм. Энэ хорхойтой тэмсэхын тула ургамалые һайнаар уһалха, шоройень обоолхо шухала. Рассадаяа хээрэ һуулгахынгаа урда 12 процентынь гексахлоранай дуст соо үндэһыень худхаад абаха ёһотой. Хэрбээ хорхойн түрьһэеэ олоор хаяжархиһан байгаа һаань, ургамалай үндэһэн руунь 0,3 процентын шэнгэн хлорофос (30 грамм хоро 10 литр уһанда худхаад) адхаха болоно. Тиихэдээ капустын эшэ бүхэндэ 300—500 грамм тиимэ уһа адхаха байна. Һүүлдэнь 5—7 хоноод тэрэнээ дахин дабтажа адхаха шухала.

Июлиин тэн багаар, заримандаа август сооиье, капустын совко гэдэг хорхойн үтэнүүд бии боложо, ургамалай набшые соорото эдидэг, бүри томонуудынь капустын монсогор эдеэн соонь орожо, нишэ тиишэнь нүхэ гаратар эдижэрхидэг байха юм. Эдэ хорхойнуудтай тэмсэхын тула түрьһэнһөөнь үтэнүүдэй олоороо гаража, капустын монгогор эдеэн соо орохоһоонь урид уһанда худхаһан 0,2—0,3 процентын хлорофос сүршэхэ байна.

Тэрэшэлэн июниин хоёрдохи арбан хоногто ногоон мангирай ургасада ниидэдэг хорхойнууд бии боложо эхилдэг. Эдэ шумуулнуудые үргөөхэ, ургамалда дутэлүүлхэгүйн тула уһанда худхаһан 0,1—0,2 процентын хлорофос газартань адхаха, мүн ургамалай эшые тойруулаад, газар дээгүүрнь үнэртэй нафталин, үнэһэнтэй гү, али хюреэгэй хибэдэһэнтэй холиһон креолин сасаха ушартай. Тиихэдээ 10 процентын эдеэнэй дабһа уһанда худхаад, зурууд зуруудаар буураздаа гаргажа адхахада баһал һайн байдаг. Эдэ аргануудые нэгэл хээд болишохогүй, тэрэнээ 8—10 хоноод дабтаха ёһотой.

Дээрээ хушалтатай, мүн хушалтагүйшье газарта ургуулагдажа байһан үгэрсэ бактериоз гэдэг үбшэнһөө боложо, ёһоор ургадаггүй. Илангаяа хура бороотой жэлдэ энэ үбшэн дэлгэрэнги байдаг. Энээнтэй тэмсэхын, һэргылхын тулада үгэрсын эшэнүүдтэ 1 процентын бордоско шэнгэн зүйл (бусалгагдаагүй нзбёосхо ногоон байбан хоёрой холисо) гү, али 0,5 процентын зэдэй хлорокись гэдэг зүйл сүршэхэ, сасаха хэрэгтэй. Дээрээ ходо хушалтатай байһан үгэрсын эшэнүүд доогуураа сайран үжэдэг, үбшэндэ нэрбэгдэжэ магад. Энээнтэй тэмсэхын тула бусалгаһан бутархай нзбёосхо эшэнүүдэйнь хажуугаар сасаха, гэмтэһэн намаа набша, эдеэнүүдыень отолжо хаяха байна. Иимэ үбшэнэй үгэрсые бүри ехээр гэмтээгээд байгаа һаань, 0,5 процентын ТМТД-эй суспензи гэдэг хоро сүршэхэ ёһотой. Үгэрсын сайража үжэдэг үбшэнтэй болоһон хэбэртэйл һаань, эдэ эшэнүүдтэ 0,5 процентын ногоон байбантай (0,1—0,2 литр уһа нүхэн бүхэндэ) уһа адхаха болоно.

Помидорой ургасада баһал вируснэ үбшэн халдажа болодог. Тиимэ үбшэнтэй помидорой эшэ набша хосордог, үгышье һаа, ургасань эрид доошолдог. Энээнһээ һэргылхын тула помидорой үрэһэ уһанда худхаһан процентын марганцевокисла кали соо хээд абаха хэрэгтэй. Һүүлдэнь помидорой эшэ набшада 0,5 процентын марганцевокисла калитай уһаар уһалха гү, али 1 процентын машиндаһан һү сүршэхэ ёһотой.

Заримандаа помидорой набша намаа буришыжа хомиролдожо гү, али дээгүүрхи намаань үжэжэ эхилдэг. Энэнь ургамалда фосфорно тэжээлэй дутаһан, хүрьһэндэнь шииг нойтоной багадаһан, агаарайнь дан хуурай байһанһаа болоно. Тиимэһээ помидорой ургасые зүбөөр уһалха, агаарыень тааруулха, фосфорно үтэгжүүлгэ оруулха зэргэтэй.

Огородой эдеэнэй ургамалнуудые элдэб хорхой шумуул, үбшэнһөө хаһа сагтань хамгаалха, һэргылхы хүдэлмэри хэжэ шадаад байгаа һаа, овощой үндэр баян ургаса абтаха байна. Гэхэтэй хамта элдэб хоро, химическэ зүйлнүүдые хэрэглэхэдээ ехэ нарилха, аюулгүйе сахиха заабаритай урдшалан танилсаха ёһотой.

А. БОТОЕВА,
ургамалнуудые хамгаалха республикын станциин хүдэлмэрилэгшэ.

АЖАЛАЙ ЖАГСААЛ

Эхэ ороноймнай бүхы заха хизаарнуудта СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэл үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Союзна, автономито республиканuудта коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлдэ коллектив бүхэнэй хубитаяа оруулжа байһан тушаа ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

Грузи

ХАРА МЕТАЛЛУРГИИНЬ ТҮРҮҮШЫН ПРЕДПРИЯТИ

Закавказиин металлургическа заводой продукци абадаг табан зуудахи город Тюмень болобо. Хүндэ машина бүтээдэг Ураалай заводто бүтээгдэһэн автомат аргаар хүдэлдэг станууд Закавказиин энэ заводто тодхогдоһон юм. Мүнөө тэрэ станудынь Сибириин нефтянигуудта хэрэгтэй ехэ соргонуудые гаргана. Сорго бүтээдэг «400 РПТ» агрегадые автомат аргаар хүдэлгэдэг болоһонойнгоо түлөө Руставиин мэргэжэлтэд Ленинэй шангай лауреадууд болоо.

Хорин хоёр жэлэй саада тээ Руставиин түрүүшын мартен пеэшэнэй ашаглалгада үгтэһэнһөө хойшо Грузи хара металлургитай республика боложо захалһан гээшэ.

Металлургнуудай завод болон городые бариха хүдэлмэри бүхы ороноймнай хэрэг болоһон. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Ново-Краматорско машина бүтээлгын заводто бүтээгдэһэн түрүүшын блюминг Руставиин заводто тодхогдоһон юм. Орон доторнай сорго хэдэг анха түрүүшын хүсэ ехэтэй стан ашаглалгада үгтэһэн байна.

Закавказида хайлуулагдадаг буладай гурбанай хоёр хубиие Руставиин металлургическа завод мүнөө үгэнэ.

Р. ДАВЫДОВ,
ТАСС-ай корр.

Латви

ХААНАШЬЕ ХЭРЭГТЭЙ ДИЗЕЛЬНҮҮД

Дизельнүүдые бүтээдэг Ригын завод Балтиин далайһаа Номгон далайн эрье хүрэтэр суурханхай. Мүнөө эндэ бүтээгдэдэг дизельнүүд капитальна заһабарида оротороо 12000 час хүдэлхэ аргатай. Энэнь дэлхэйн эгээл дээдэ хэмжээндэ хүргэгдэһэн болоно. Бүтээгдэһэн гурбан двигатель бүхэнэй хоёрынь эрхим шанартай гэһэн тэмдэгтэй юм. Юһэдэхи табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриинь нийтэ хэмжээн гушаһаа дээшэ процентээр ургаха байна.

Латвида дизельнүүдые бүтээхэ үйлэдбэри байгуулха хэрэгтэ ороноймнай олохон городуудай мэргэжэлтэд туһалһан, Ленинград, Горькиин, Ехэ-Токмакагай ба бусад городуудай дүтэрхы үйлэдбэритэй предприятинууд инженер, техник гүүдээ эльгээжэ туһалһан, түхеэрэлгэ, шудхалаа, хэрэгтэй детальнуудыешье үгэдэг һэн. Бэйн байтараа тэдэнэй эдэ бүхы харилсаа холбоон бүри үргэдхэгдэһэн. Ригын энэ завод Украин ба Ураалһаа — металл, Эстони ба Азербайджанһаа — приборнуудые, Куйбышевһаа — электротүхеэрэлгэ, Армениһээ генераторнуудые абана.

Ригэдэ анха түрүүн бүтээгдэһэн двигатель хабсаргаһан мэргэжэлтэдэй хуби заяан яһала һонин юм. Горькиин городой «Двигатель революци» гэжэ заводһоо ерэһэн А. Безруков мүнөө эндэ главна инженер, Украинаһаа ерэһэн технолог Б. Фурман — главна металлург болонхой. Людиново городһоо ерэһэн С. Фирсов гэжэ мастер мүнөө хабсаралга-туршалгын цехэй начальнигай орлогшоор хүдэлмэрилнэ.

М. КЕРЕЖИН,
ТАСС-ай корр.

РСФСР

БАРИЛГЫН МОДОН

Коми-пермягай национальна округой модошод эрхим һайн модо һаллажа, Кама мүрэн дээгүүр оронойнгоо шэнэ барилганuудта, саарһанай комбинадуудта эльгээнэ. Камын пароходствын буксирна судануудай экипажнууд тэрэ модыень Пермь ба Краснокамскын саарһашадта, Волго шадарай предприятинuудта, аха дүү республиканuудта хүргэхэ байна.

Бэрхэшээлнүүдэй хэды дайралдабашье, олохон леспромхозуудай коллективүүд хэрэгсэлэй модо бүри ехээр бэлдэжэ, хэрэглэгшэдтэнь саг соонь эльгээнэ. Жэшээнь, М. Амирхановай, Н. Гарусовай хүтэлбэрилдэг бригаданууд һара бүридэ тус тустаа гурба мянга шахуу кубометр модо бэлэдхэнэ.

Эндэхи леспромхозууд хүршэ республиканuудта бүтээгдэдэг шэнэ техникээр хангагдана. Пермиин машина бүтээгшэд округой модошодые бүтээсэ ехэтэй «Дружба» хюрөөгөөр, Минск, Красноярскын предприятинууд модо шэрэдэг хүсэтэ машинаар хангана.

Вельвинскэ леспромхозой механизатор, Социалис Ажалай Герой В. Четин гэшүүһэ тайрадаг шэнэ машина туршан, ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулжа байна.

Модо бэлэдхэлэй хүдэлмэриие оньһожоруулан, ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлнэ. СССР-эй 50 жэлэй ой болотор Коми-пермягай леспромхозууд оронойнгоо арадай ажахыда таба миллионһоо дээшэ кубометр модо үгэхэ байна.

А. КУПРИЯНОВ.
ТАСС-ай корр.

Узбекистан

АХА ДҮҮНЭРЭЙ АЖАЛША ДАЛИ

Граждан авиациин Узбегэй управлениин «АН-2» маркын наян самолет Украина ба Россиин Федерациһаа өөһэдынгөө баазада ерэбэ. Аха дүү республиканuудай гүйлтаар эдэ самолёдууд намар таригдаһан ороохото ургамалнуудта үтэгжүүлгэ хэхэ ажалда ашаглагдаа. Хойто Кавказда, Волго шадар, Чувашай АССР, Киев, Москва, Тула шадар Узбегэй авиаторнууд 500 мянганһаа дээшэ гектар тарянай полидо минеральна үтэгжүүлгэ сасаа.

Мүнөө эндэхи пилодуудай үмэнэ шэнэ зорилго табигдаха: хлопогой хэдэн зуу мянган гектар дээрэ ургамал хамгаалха химическэ зүйл сасаха хэрэгтэй. Иимэ ехэ ажал дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргаха болоно. Мүнөө хлопогой полинуудта дүтэ шадар самолёдой һууха талмайнууд бэлдэгдэнэ. Казахстан, Киргизи, Таджикистанһаа ерэһэн самолёдууд тэдэ талмайнуудта бууха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ союзна республиканuудай «далита таряашадай» хани нүхэсэл ба харилсаа холбоон улам үргэдэнэ. Мүнөө хлопогой ургасые машинаар хуряаха хэрэгтэ авиаторнууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэр хлопчатнигай набшаһануудые унагаадаг хорото бодос сасажа, хуряалгын агрегадуудта харгы гаргажа үгэдэг гээшэ. Ерэхэ намар Росси, Украина, Москва, Дунда Азиһаа эльгээгдэһэн хэдэн зуун самолет Узбекистанай тэнгэридэ хүдэлмэрилхэнь.

Ю. КРУТИЛИН.
ТАСС-ай корр.

Эстони

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАГДАНА

Москва, Комсомольск-на-Амуре, Кемерово, Ереван, Полтава, Барнаул болон бусад городуудай предприяти, проектнэ организацинууд Таллинай «Вольта» гэжэ заводые шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Москвагай, Одессын эрдэмтэдэй зохёоһон проектээр тус заводой металл хайлуулдаг цех шэнээр баригдаад, амжалтатайгаар ашаглагдажа байна. Эндэ хамаг ... мэринь хуу баран оньһо... лагданхай. Хэдэн мянган ... халуунда түмэрэй хаяд... хайлуулан бусалгадаг мартен... шэнүүдые хэрэгтэй зү... дээрнь дүүргэхэ хүдэлмэри ... аргаар хэгдэнэ.

Коми АССР

ТАЙГЫН ДУНДАҺАА ОЛДОҺОН НЕФТЬ

Баруун Тэбукагай хүд... шэд энэ жэлэй эхинһээ ... сэбһөө гадуур 25 мянган ... нефть абаба. Нефть ... хүдэлмэридэ түрүү арга хэ... дэнэ. Зарим скважинанууд ... жэлдэ таһалгаряагүй ашаг...

Пашнинскын нефтиин ... бэри болзорһоо урид ... хараалагдаһан хүсэндөө хүр... бэ. Нефтеэр тон баян Ух... үйлэдбэриие ашаглалгад ... хүдэлмэри түлэг дундаа. Юһ... табан жэлэй туршада ... 1500 километртэ түмэр сор... бигдажа, Ярославль хото ... тэр нефть дамжуулагдах... хо юм.

Энэ хизаарай нэлэнхы ... тайгын дундаһаа олдоһон ... лиин баялигые арадай ах... ашаглаха хэрэгтэ нефтэ... республиканuудай түлөөлэг... ородууд, азербайджанцууд, ... кир болон татарнууд хаб... сана.

(ТАСС...)

АРМЕНИИН ССР. Закавкази дахи эгээн томо ехэ ГРЭС-эй барилга химигүүдэй ба энергетигүүдэй хото болохо Разданда хэгдэжэ байна. 180 метр үндэртэй утаанай хоолой, гэр байрануудые газаар хангаха түхеэрэлгэнүүд болон бусад шухала барилганууд эндэ урган бодобо. Станциин нэгэдэхи турбина ашаглалгада үгтөө.

ГРЭС 1 миллион 200 киловатт элшэ хүсэ үгэдэг болохо-

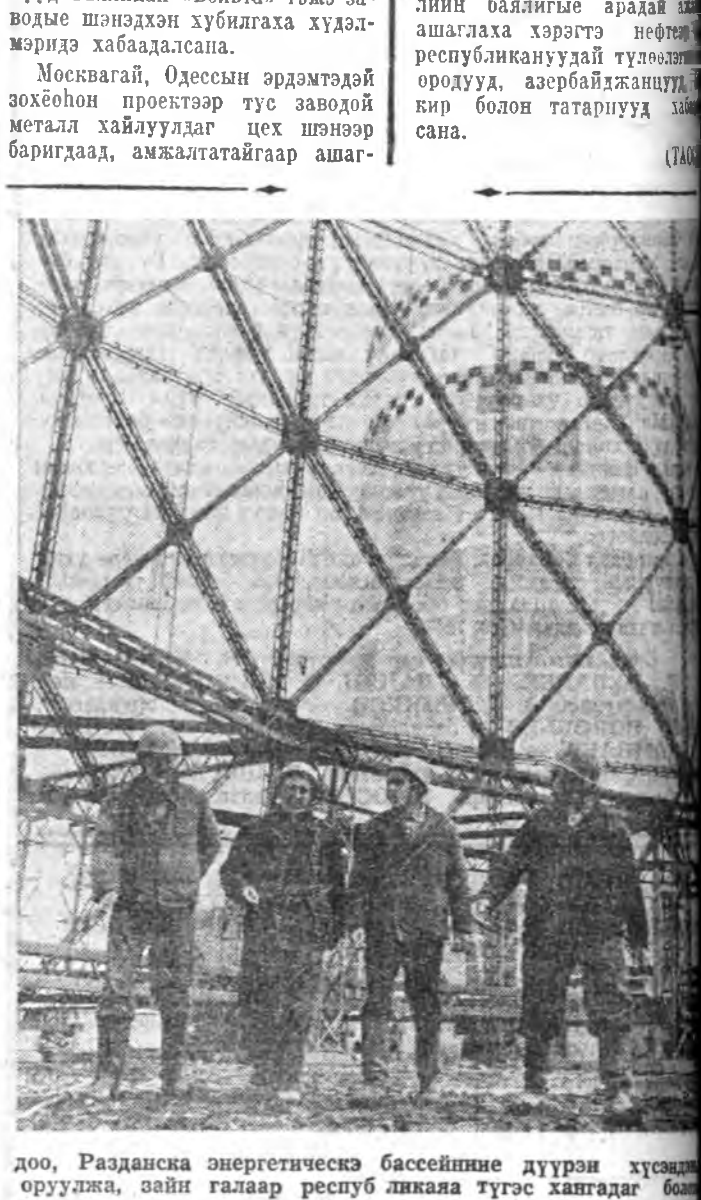

доо, Разданска энергетическэ бассейнние дүүрэн хүсэнд... оруулжа, зайн галаар республикаяа түгэс хангадаг бол... юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагшадай түрүү бригада. Зүүн гар... һаа—В. Ушаков, А. Анраян, Э. Мусаэлян, Д. Искандерян...

ТАСС-ай фотохроника.

ХАЛУУН ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

...РЮ-гэй Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай ...гшэ Иосип Броз Титын, ...һамганай хүндэлэлдэ ...эй Центральна Комитет, ...эй Верховно Соведэй Пре... СССР-эй правительство ...н 5-да Кремлиин Ехэ ордо... Грановитна палата соо обед ...нтэй сут ябалсагшад — ...авиин партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад СФРЮ-гэй Президенттэй хамта обедтэ байлсаа.

Совет талаһаа — нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо С. Б. Ниязбеков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насреддинова, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд, Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр болон бусад тусхай тушаалтад обедтэ хабаадалсаһан байна.

Обедэй үедэ нүхэд Л. И. Брежнев, Иосип Броз Тито үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

...дэтэ нүхэр Тито!
...дэтэ нүхэр Йованка Броз!
...дэтэ нүхэдүүд!

...ай хүндэтэ айлшанда Со... Союзай дээдэ хайрые—Ле... ордениие Николай Викто... Подгорный мэнэ һаяхан ба... Нүхэр Тито, КПСС-эй ... Политбюрогой бүхы гэ... ба гэшүүндэ кандидадуудай, ...кретарьнуудай зүгһөө, эндэ ...шадай бултанайнь зүгһөө ... үшөө дахин халуунаар ...лхадамни, Танда элүүр ... ябахые, олон удаан жэлдэ ...хын ба аха дүү югослав ... аша туһада, совет-югослав ...ануудые саашадань хүг...н ба бэхижүүлгын аша ту...эбхитэйгээр, үрэ ехэтэй...каллахыетнай хүсэхэдэмни ... ехэ аятай байна. (Альга ...а). Нүхэр Тито, манай ... Танай хани ёһоор хандал... Советскэ Союзай ба Югосла...оорондохи хани барисаа бэ...хэ талаар Танай хэдэг ябуулгые бидэнэр үндэрөөр ...бди.

...р Тито, манай аха дүү ...удай хоорондохи, манай ...ай хоорондохи холбоо ба... улам нягта, олон янзын ...одо манай уулзалга бүхэн ...г гэжэ бидэнэр нэгэтэ бэ...шэн этигэдэг байнабди.

...радта нёдондо жэлэй сен... болоһон хани ёһоной ...өөнүүд угаа үрэ ехэтэй ... Совет-югослав харилсаа... хүгжөөлгэдэхи шухала ...болоно гэжэ Белградта бо... уулзалгые хүсэд үндэһэ ...тайгаар тоолоожо болоно.

...радта баталан абгаһан ма...тын мэдүүлгэ соо совет... харилсаа холбооной гол ... найруулагдаһан байгаа. ... хүсэтэй ба бата бэхи бай... үдэр бүриин болото дүр...ршэлжэ үгэнэ. Эдэ гол ёһо... үндэһэлэн ехэ ашатай ту... хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ ха..., бидэнэр һаналаа хана... манай оронуудай харилсаа... шанарай талаар горитой...жэлтэ болоно гэжэ би хэлэ...наб. Энэ хадаа олон һалба...та — партийна талаар хол...дта, экономическа, научно...ескэ ба соёлой талаар хол...дые хүгжөөлгэдэ, манай ха...нуудые али болохоор һай...лха али алинайнь эрмэл... харагдадаг байна.

...етскэ Союзда Танай аян... манай хоёр ороной арадуу...а туһада, эб найрамдалай ...иализмын аша туһада таа...р совет-югослав харилсаа... саашадань хүгжөөлгэдэ ...р туһалха гэжэ бидэнэр ...бди.

...ксизм-ленинизмын, социа...тернационализмын гол ёһо... үндэһэлэн, Югославитай ...а холбоогоо али болохоор ...үлхые бидэнэр хүсэнэбди.

Социалис гүрэнүүдэй али бүхы талын тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбоонойнь арга боломжонуудай али али ороной, мүн бүхы социалис оронуудай аша туһада тааруугаар бүрин хүсэдөөр ашаглагдахые бидэнэр хүсэнэбди.

Манай хараа бодол инмэл даа. Тэрэниие хүсэд шууд сэхээр бидэнэр баримталнабди, баримталхашье байнабди.

Уласхоорондын харилсаануудта нилээд ехэ таарамжатай хубилалтануудай мүнөө үедэ боложо байһые бидэнэр харанабди. Харин дэлхэйн политикада хурса ба орёо асуудалнууд үшөөл олон. Гэбэшье Советскэ Союзай, бүхы социалис оронуудай шууд сэхэ эдэбхитэй гадаадын политикын ашаар Европодохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи уласхоорондын оршон байдалай горитойгоор һайжарһаниинь бодото баримта боложо үгэнэ. Бүрин, тэгшэ эрхэтэй байха, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, али алиндаа ашатай туһатай харилсаатай байха гол ёһонууд улам бүри үргэнөөр мэдэрэгдэдэг боложо байнхай. Гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ һанал бодол ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй бодото договорно-хуули ёһоной харилсаануудаар лаблагдана. Энэ шэглэл бүри хүсэтэйгөөр харагдадаг боложо байна. Энэ шэглэлэй хүгжэлтэ социализмын оронуудай хүсэ шадалые бэхижүүлгэтэй таһаршагүй холбоотой.

Хэдэ хэдэн капиталис оронуудтай манай ороной ба бусад социалис гүрэнүүдэй байгуулһан харилсаануудта һүүлшын жэл хахадай турша соо горитойхон һайн хубилалтанууд болоо. Энэ хадаа Францитай байгуулһан харилсаан дамнай илангаяа ехээр хамаадана.

Германиин Федеративна Республикатай Советскэ Союзай ба Польшын баталһан договорнуудай хүсэндөө оролго түүхэтэ ехэ ушар болоһон байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тохёолдоһон политическэ ба газар уһанай талаар бодото байдалые мэдэрэлгэдэ эдэ политическэ документнүүд бүрин хүсэдөөр үндэһэлнэ, Европодохи хилэнүүдэй, тэрэ тоодо ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи хилэнүүдэй, Польшын Арадай Республикын баруун хилэнүүдэй хубилашагүй байһыень батадхана. ФРГ-тэй манай харилсаануудай бэрхэтэй хэсүү байлгаһаа эгээл энээндэ үндэһэлэн гараха аргатай байгаа бшуу. Баруун Берлиндэ хамаатай асуудалнуудаар хэдэн олон хэлсээнүүдэй баталагдаһан ушар уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгын, эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада тааруугаар ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй таарамжатай харилсаа холбоо байгуулгые үнэмшэстэйгөөр харуулна.

Европодохи политикада хойшолуулашагүй шиидхэхээр шухала асуудалнууд үшөөл олон. Энэ хадаа—ФРГ-тэй Чехословакиин Социалис Республикын харилсаа гүримшүүлэн заһаруулха, Германиин Демократическа Республикын уласхоорондын хуули ёһоор хүсэдөөр мэдэрхэ, тэрэниие, мүн Германиин Федеративна Республикые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида абаха ба бусад олон асуудалнууд болоно.

Ямар нэгэн газаашалга, тэгшэ эрхэгүй байха ябадал гаргангүйгөөр Европын бүхы гүрэнүүдэй али алиндаа туһатай харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөхые бидэнэр хүсэнэбди. Энээндэ ниитэ Европын зүблөөн һайн эхи табижа шадаха, табиха ёһотойшье байна. Тэрээндэ али олон талаһаань бэлдэхэ, тэрэниие һаяар зарлаха үедэ бидэнэр ороод байнабди. Энэ асуудалаар Советскэ Союз ба Югослави адли хараа бодол баримталдаг гэжэ бидэнэр баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ зорилгоор Советскэ Союзай, бусад социалис гүрэнүүдэй бэелүүлдэг политика, зүб зүйтэй, улам бүри үргэн ехээр дэмжэгдэнэ гэжэ ажабайдал өөрөө харуулна. «Хүсэ хэрэглэхэ хараа бодолтойгоор» маанадта хандаха, «хүйтэн дайнай» үеын онол аргануудаар ябуулга хэхэ али бүхы һэдэлгэ буруу һүрэхэ, бүри бодото тодорхой политика бэелүүлхэ гэһэн тобшололнуудые иимэ эрхэ байдалда олон капиталис ороной гүрэнэй ажал ябуулагшад хэдэг болоо. Энэ хадаа гансахан лэ бодолтой хандалга болоно, бидэнэр энээниие һайшаанабди.

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй ба Америкын Холбоото Штадуудай Президент Р. Никсонэй хоорондо һаяхан боложо дүүрэһэн үргэн ехэ, таарамжатай гэжэ тоолохоор хэлсээнүүдые уласхоорондын шухала удха шанартай ушар гэжэ бидэнэр тоолонобди. СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаануудай үндэһэ һуури тухай хэлсээн, ракетэнүүдһээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договор, добтолгын стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха талаар зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээн, бусад хэлсээнүүд —эдэ бүгэдэ бүхы арадуудай эрмэлзэн хүсэдэг улам бата бэхи эб найрамдал хангахын тулада хэгдэһэн угаа шухала, тодорхой алхамууд болоно.

Советскэ Союзай гадаадын политика социалис, ангиин тала харадаг, интернациональна шэнжэтэй политика байгаа, байнашье, саашадаашье байха. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхые бидэнэр хүсэнэбди. Бата бэхи эб найрамдал хангаха оролдолго гарганабди. Эгээл иимэһээ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн, арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэл дараха, тэдэнэй хэрэгүүдтэ хамааралсаха, тэдэнэй эрхые хэрэгсээхэгүй ямаршье һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн, бидэнэр эрид шангаар тэмсэнэбди. Империалис эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан Вьетнамай ба Индокитадай бусад оронуудай арадуудые хубилашагүйгөөр дэмжэхэбди, тэдэндэ туһаламжа үзүүлхэбди. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө, эзэмдэгшэдһээ өөрынгөө газар сүлөөлхын түлөө, эрхэ сүлөөгэй ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байһан хани барисаата араб гүрэнүүдые саашадаашье дэмжэхэбди, тэдэндэ туһалхабди. Мүнөө үе сагай сүлөөрэлгын ба революционно хүдэлөөнүүдтэй маанадые нягта холбоон, дайшалхы талархалга нэгэдүүлдэг.

Манай дотоодын ба гадаадын политикын хараа шэглэл Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр эли тодоор тодорхойлогдонхой. Энэ политика Ленинэй орондо коммунис общество байгуулха агуухэ хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын, национальна сүлөөрэлгын, эб найрамдалай хүсэнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһална. Бидэнэр социализмын аха дүү оронуудтай нягта харилсаа холбоо байгуулан, энэ политикые бэелүүлнэбди, тус харилсаа холбоое манай хамтын хэрэгтэ шэнэ амжалта түйлаха шухала найдабаринуудай нэгэн гэжэ тоолонобди.

Хүндэтэ нүхэр Тито! Хүндэтэ югослав ханинар!

Социалис общество байгуулгада, экономико болон соёлые дэбжэлгэдэ, арадай байдал улам һайжаруулгада саашанхи амжалтануудые түйлахыень аха дүү Югославида бидэнэр хүсэнэбди.

Манай хүндэтэ айлшан, Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Титын элүүр мэндэ ябахын түлөө!

Нүхэр Йованка Брозой, эндэ байлсаһан бүхы югослав ханинарай элүүр мэндэ ябахын түлөө!

Манай бата бэхи хани барисаанай түлөө!

Нүхэдүүд. Таанадай элүүр мэндэ ябахын түлөө духаряа үргэхыем зүбшөөгыт. (Удаан альга ташалга).

Нүхэр Иосип Броз Тито харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Иосип Броз ТИТЫН хэлэһэн үгэ

...дэтэ нүхэр Брежнев!
...дэтэ нүхэр Подгорный!
...дэтэ нүхэр Косыгин!
...эдүүд!
...дэтэ ханинар!

...ниие энэшье удаа үнэн ...һээ уттаһанайтнай, хани ...аар хүндэлһэнэйтнай түлөө ...та болон бүхы совет хү... эгээл гүн сэдьхэлһээ баяр ...лан хүргэнэб. Югославиин ...дта, манай орондо зорюул...жда өөртэм хандажа, хани ... үгэнүүдые хэлэһэнэйтнай түлөө Танда, нүхэр Брежнев, онсо баяр баясхалан хүргэхэ дурамни хүрэнэ.

Танай орондо ерэжэ айлшалха бүхэндөө имагтал гүнзэгы сэдьхэлһээ ехээр хананги байдагби, мүн Коммунис партиин хүтэлбэри доро Советскэ Союзай ажалшадай түйлажа байгаа улам ехэ түйлалтануудтай сэхэ танилсаха һайн арга боломжотой байдагби.

Мүнөө манай айлшалалга хадаа Советскэ Союзай табин жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй тудаба. Танай ороной гаталан гараһан зам бидэ бүгэдэндэ һайн мэдээжэ юм. Энэ зам хадаа ехэ хүшэр хүндэ байһан. Тингэбэшье дэлхэйн хоёрдохи дайнай гай зоболонгуудые оруулалсан, али бүхы бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, таанад үнэхөөрөө асари ехэ үрэ дүнгүүдые түйлаһан байнат. Танай эдэ түйлалтанууд бидэниие үнэн сэдьхэлһээ баярлуулна, бидэнэр танай агуухэ ороной улам саашадаа һалбаран мандаха зам дээрэ шэнэ амжалтануудые түйлахыетнай хүсэнэбди.

Социалис революциин түйлалтануудые хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ зуураа, Югославиин арадуудшье, хүдэлмэришэн ангишье дайнай хойшолонгуудые ба урданай гээгдэлтэ байдалые шадаал һаа тон богони болзор соо дабан гарахын тулада, манай ажалшадай һуудал байдал һайжаруулхын, мүн өөһэдынь хүтэлбэридэ үндэһэлдэг социалис общество дотор тэдэнэй дүүргэдэг үүргые бэелүүлхын тулада зохисотой эрхэ нүхэсэл байгуулха тушаа түйлай ехэ хүсэлэл оролдолго мүн лэ гаргаһан байгаа гэжэ би хэлэхэ байнаб. Манай түйлаһан үрэ дүнгүүд оронойимнай экономическа хурдан түргэн хүгжэлтэдэ, манай бүхы арадууд болон национальностьнуудай бүрин тэгшэ эрхэтэй байха ябадал бэелүүлгэдэ, ниитын социалис харилсаануудые улам саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ илангаяа эли тодоор харагдана. Эдэ бүгэдэдэ Югославиин Коммунистнуудай Союз үзэл сурталай-политическэ ба хүтэлбэрилхы гол хүсэн байгаа, байһааршье.

Хүндэтэ нүхэр Брежнев, нёдондо Белградта хэһэн уулзалгаяа сэдьхэлээ ханангяар һанадагби. Тинхэдэ югослав-совет харилсаануудай байдалые али бүхы талаһаань хаража үзэхэ, шиидхэгдээгүй зарим асуудалнуудые элирүүлхэ, хоёр ороной ба партинуудай хоорондохи харилсаануудай гүримшүүлагдаагүй байһан асуудалнуудые шиидхэхэ гэһэн харюусалгатай зорилго бидэнэй урда табигдаһан байгаа. Бидэнэр энэ зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхээ һэмди гэжэ онсо ханангяар дурдаха байнаб. Энэ һанамжые Таше зүбшөөнэ бэзэт гэжэ батаар этигэнэб. Энэ хадаа Югослави Советскэ Союз хоёрой хоорондо, тэрэшэлэн Югославиин Коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунис партиин хоорондо хани барисаата харилсаа болон хани холбоо али бүхы талаһаань хүгжөөхэ хэрэгтэ нилээд ехэ шэнэ түлхисэ болоо бэлэй. Тингэжэ манай мүнөө хэхэ хүдэлмэри хүнгэдхэгдөө бэзэ гэжэ тоолоноб.

Илангаяа һүүлшын үедэ байгуулагдаһан аша үрэтэй харилсаа холбоон, уулзалганууд болон аша туһатайгаар һанамжаяа мэдэлсэлгэ, дүй дүршэлөө халан абалсалга, Белградта хамтааран абаһан декларациин, Москвада абтаһан мэдүүлгын ба 1971 оной сентябьда абтаһан югослав-совет мэдүүлгэ дотор абтаһан гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр хэрэглэһэн ушар манай хоёр гүрэнэй ба партинуудай харилсаха удаан болзоройн үндэһэ һууринь боложо, эдэ документнүүдэй тон шухала байһыень батадхан гэршэлээ. Тиихэтээ хамта бидэнэй зүб зам дээрэ байһанаймнай — бэе бэеынгээ хоорондохи харилсаа холбоое улам үргэдхэхын, арьбадхахын тулада бии байгаа бодото арга боломжонуудые али бүхы талаһаань үшөө ехээр хэрэглэхэ зам дээрэ байһанаймнай эрхим баталамжа мүн болоно. Бидэнэй түйлаһан үрэ дүнгүүд энэ замаар дабшахада нилээд һайн түлхисэ мүн болоно, бидэ эдэ харилсаануудаа улам саашадань хүгжөөхэ байһандаа батаар найданабди.

Манай үе сагта гүнзэгы удхатай революционно хубилалтанууд болоно: хэдэ хэдэн оронуудта социализм илан мандаа, түхэлжэһэн колониальна байгуулалта бутаран һалаа, олохон оронууд бэеэ даанхай байдалтай болоо, түйлай ехэ экономическа ба эрдэм-техникын дэбжэлтэ бэелүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэ хадаа уласхоорондын харилсаануудташье горитойгоор нүлөөлнэ. Тиихэдээ эдэ харилсаануудые бүри ехэ демократизаци тээшэ, адли эрхэтэй байха гол ёһонуудые хүндэлхэ ябадал тээшэ шэглүүлнэ.

Тиихэтээ хамта хэлсээнүүдые үнгэргэхэ, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхэ гэһэн бодомжотой һайн шэглэл улам хүсэтэй болоно. Советскэ Союз ба Германиин Федеративна Республикын хоорондо, тэрэшэлэн Польшын Арадай Республикын ба Германиин Федеративна Республикын хоорондо баталагдаһан договорнуудые һаяшаг эсэслэн баталһан ушарые манай правительство хадаа Европодохи түгшүүрилтэ байдалые улам саашадань һуларуулха, манай түби дээрэхи байдалые һайжаруулха хэрэгтэ оруулагдаһан нилээд ехэ хубита шэнгеэр, Европодохи аюулгүй байдалай асуудалаар зарлагдаха зүблөөндэ тодорхойгоор, бүри түргөөр бэлдэхэ түлхисэ шэнгеэр амаршалаа бэлэй.

Зарим оронуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай хоорондо бүри олоор хэгдэдэг уулзалгануудые, илангаяа һүүлэй үедэ болоһон дээдэ тушаалтай гүрэнэй ажал ябуулагшадай хоорондо хэгдэһэн уулзалгануудые бидэ һайнаар сэгнэнэбди. Агуухэ гүрэнүүд бусад оронуудтай хамта харюусалгаяа мэдэржэ байгаад, мүнөө үеын томо томо асуудалнуудые шиидхэхэ, эб найрамдал аршалан хамгаалха, арадууд болон гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудые хэрэглэхэ ябадалда һайнаар нүлөөлхэ бэзэ гэжэ эдэ хэлсээнүүдэй болон түйлагдаһан тодорхой үрэ дүнгүүдэй һүүлээр дэлхэйн олониитэ найдадаг болоо. Энээн тушаа хэлэбэл, бидэ совет-американ дээдэ тушаалтадай һая хэһэн уулзалгын хойноһоо ехэ анхаралтайгаар адаглан хараһан, эдэ хэлсээнүүдые ба түйлаһан үрэ дүнгүүдыень һайнаар сэгнэһэн байнабди.

Гэбэшье иимэ һайн үйлэ хэрэгүүдэй боложо байхын хажуугаар бэеэ даанхай байдалтай болохо, сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ гэһэн зарим арадуудай арсашагүй эрхые мэдэрхэгүй ябадал үзэгдэдэг, тиихэдээ энэ хадаа хүсэ хэрэглэжэ, бүдүүлигээр хашажа хаажа байгаад хэгдэдэг байха юм. Энэ хадаа тон тааруугүй ябадал болоно. Вьетнам арадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайн үргэлжэлһөөр, ондоо гүрэнүүдэй газар эзэмдэлгэ тушаа тэсэмгэй байха ябадал үзэгдэһөөр, иимэ байдал мүнөө Дүтын Зүүн зүгтэ үзэгдэһөөр, шахардуу шанта олохон асуудалнууд саашадаашье шиидхэгдээгүй зандаа үлэһөөр байха юм.

Хүдэлмэришэн ангиин түрүү үзэлтэй эрмэлзэл, бүхы дэлхэйн арадуудай һайн һайхан хүсэл һанаан имагтал амгалан байдалай үедэ бэелүүлэгдэжэ болохо юм. Урданай сагай хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо мүнөөнэй дэлхэй хубаагдашагүй болонхой. Энээниие мэдэрэлгэ гайтай бэрхэтэй байгаашье һаа, энэ хадаа мүнөөнэй түүхын яһала һайн һургаал болоно бшуу. Тиимэһээ энээнэй хаанашье болоо һаань, ямарханшье үгэ хүүр доро хэгдээшье һаань, дайнай ямаршье гуламтада, бэеэ даанхай байдалда хэгдэһэн заналтада хайхарамжагүйгөөр хандажа болохогүй.

Европодохи түгшүүрилтэ байдалай мүнөө һуларһан ушар — иимэ һуларалгын бата бэхи байхыень бидэнэй хүсөө һаа —манай түбиин бүхы хубинуудые, тэрэшэлэн тэрээнтэй сэхэ холбоотой байһан бүри үргэн ехэ районуудые хабаадуулха ёһотой гэжэ бидэ этигэнэбди. Хэрбээ, жэшээлхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдалай тогтоогүй һаа, хэрбээ Дундада далайн бүри үргэн ехэ райондохи байдалай тогтууритай болоогүй һаа, Европодо аюулгүй байдал тогтоохонь бэрхэтэй байха бэлэй.

Мүнөө хүн түрэлтэнэй ушаржа байдаг шиидхэгдээгүй бусадшье асуудалнуудые эгээл энээн шэнгеэр шадаал һаа түргөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Хүсэдөөр хүгжөөдүй оронуудай хубилалтые түргэдхэхын, хүгжэнги оронуудһаа тэдэниие амяарлан байдаг алгасалгые бага болгохын тулада уласхоорондын холбоон аша үрэтэй алхамуудые үшөө хэздүй байһаар. Энэ баримта үнэхөөрөөшье гутамшаг байна. Харин энээниие бэелүүлхэ ябадалые уласхоорондын бүхы холбоон амин шухала хэрэт гэжэ тоолодог. Энэ асуудалые шиидхээгүй һаа, бүгэдэ ниитын дэбжэлтэшье, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалшье түйлагдахагүй бшуу. Хүдэлмэришэн анги, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд политическэ, экономическа дарлалтын шэнэ түхэл маягуудта дарлалтын хуушанай түхэл маягууд шэнгеэр мүн лэ дурагүй юм. Энэ хадаа бодото баримта мүн, тэрэниие заримашуул яашье ойлгожо шаданагүй гү, али ойлгохо дурагүй гээшэ ха.

Эдэбхитэйгээр, эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр хэрэглэхын тулада бүхы социалис, түрүү үзэлтэй ба эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй эдэбхи хэшээл илангаяа шухала гэжэ мэнэ һая хэлээ һэм. Энэ талаар ямаршье бүлэглэлдэ хабаадалсадаггүй оронууд нилээд горитой хүсэн болоно. Эдэ оронуудай тоо саг үргэлжэ олошоржо, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүдэй хахадһаа олонхинь болонхой. Эб найрамдалай түлөө, империализмда эсэргүү, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдал аршалан хамгаалхын түлөө, экономическа дэбжэлтэ ба социальна хубилалтануудые хэхын тулада эрхэ нүхэсэл байгуулхын түлөө тэмсэхэһээ ондоо ямаршье зам эдэ оронуудта байхагүй.

Тиигээд ерэхэлээрэә, дэлхэй дээрэхи юрэнхы байдал хадаа агуухэ, мүн бага бүхы гүрэнүүдэй эдэбхи хэшээлые хүсэтэй болгохо, өөһэдынгөө арадай хуби заяанай, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хуби заяанай түлөө политическэ болон гүрэнэй ажал ябуулагшадай бүри харюусалгатай байха, мүн революционно социальна хубилалтануудаар, эрдэм, техникын хүгжэлтөөр байгуулагдаһан арга боломжонуудые үлэмжэ һайнаар ашаглаха гэһэн эрилтэ табина гээшэ.

Тиихэдээ хүн түрэлтэнэй хуби заяае өөһэдынгөө гарта абаха байһан залуу үетэнэй эрмэлзэл болон дура хүсэлэнгые хараадаа абаха ёһотойбди. Бидэ таанадтай хамта энэ эрмэлзэлдэ нүлөө үзүүлхэ байнабди. Зохёон байгуулхы энэ эрмэлзэлдэ социалис революцинуудай гуманизм ба фашис мунхаг байдалда эсэргүү тэмсэлэй, националис холуур бодолгүй байдалда, социальна демагогида эсэргүү шуһа мяхаараа олоһон тэмсэлэй дүй дүршэлые бата үндэһэ һууринь болгон нэбтэрүүлхэ шухала байна.

Дэлхэй дээрэ улам саашанхи дэбжэлтын түлөө, уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэхын, эб найрамдал бэхижүүлхын ба тэгшэ эрхэтэй уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ Югослави хүсэ шадалайнгаа зэргээр саашадаашье хубитаяа оруулха байна.

Түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха, уласхоорондын харилсаануудые гүримшүүлхэ, социализмын хэрэгэй илан мандаха ба бүхы дэлхэй дээрэ дэбжэлтэ түйлаха гэһэн Советскэ Союзай болон тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй гаргадаг хүсэлэл оролдолгые тэрээн шэнгеэр бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Энэ талаар Югослави Советскэ Союз хоёрые олохон ушар зүйлнүүд нэгэдүүлдэг байна.

Манай өөһэд хоорондын харилсаануудые улам саашадань хүгжөөхэ гэһэн бата бодомжолгоһоо, мүн түйлагдаад байһан һайн үрэ дүнгүүдһээ уламжалан, манай мүнөөнэй айлшалалга ба һанамжануудаа халан абалсалга хадаа манай хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала хубитань болохо байха гэжэ бидэ батаар этигэнэбди. Энэ хадаа манай арадуудта, эб найрамдал болон тэгшэ эрхэтэй уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ, социализмда хододоо һэжэглэлтэгүй ашатай туһатай байдаг бэлэй.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Николай Викторович Подгорнын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Алексей Николаевич Косыгинай, эндэ хабаадалсажа байһан бүхы совет нүхэдэй элүүр энхэ ябахын түлөө үгынгөө түгэсхэлдэ хундага үргэхыемни намда зүбшөөгыт. Советскэ Союзай арадуудта зол жаргал, али бүхы талын дэбжэлтэ хүсэнэб.

Югославиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хани ёһоной харилсаанууд саашадаашье амжалтатайгаар хүгжэг лэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба социализм мандаха болтогой! (Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).

Обед халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

ЭРХИМЛЭГШЭДТЭ — ШАН

...Онёогой леспромхозой Намса... Доржиевич Байминовай хү...бэрилдэг мастерска участогай ...шод апрель һарада ажалай ...м дүн түйлаба. Тэрэ участо... хүдэлмэришэд һара соо модо ...дхэхэ түсэбөө 142 процент ...гэһэн байна. Һарынгаа түсэб...тэдүүр 2.131 кубометр модо ...дхэжэ, арадай ажахыда эль...ээ. Энэ участогай М. Д. Мур..., Г. Ф. Вставский гэгшэдэй ...лбэрилдэг бага комплексно ...аданууд апрелиин түсэбые ...—155 процент дүүргэбэ. Түй...н энэ амжалтаяа модошод ...Р-эй байгуулагдаһаар 50 жэ... ойдо зорюулна.

...Тиихэдэ Н. Д. Байминовай хү...бэрилдэг участогта СССР-эй ...модоной ажахын министерст... ба профсоюзай ЦК-гай дам...гын Улаан туг, нэгэдэхи ...ан шан барюулагдаха болоо.

«...ргажанай үнэн» газетэһээ.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ

...Улаан-Үдын аймагай Ивалгын ...латориин медсестра Полина ...горьевна Шелкунова улад зо... дунда хүндэтэй болонхой. Тэ... һаяхан хүдэлжэ эхилбэшье, ...даа оролдосотой, хүнүүдтэ ...рхай илдамаар хандадаг зан...тай. Тэрэнэй хүдэлдэг газар... хододоо ариг сэбэр, элдэб хэ...элнүүдынь зохидоор табяатай ...даг.

...Үдэрэй ямаршье сагта—үглөө ...үүр, үдэшэ оройшье ерээ ...тнай, энэ нүхэр танда туһалам... хүргэхөөр бэлэн байха. Тии...хадань, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь, тосхоной хүн зон тэрэниие хүндэлнэ ха юм.

«Коммунизмын туяа» газетэһээ.

ХОЁР МЯНГАТАН ОЛОШОРНО

Прибайкалиин аймагай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд апрель һара соо 67,5 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, түсэбөө үлүүлһэн байна. Модошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Байгалай леспромхозой Соболихын, Котокелиин пунктнуудай, Итанцын леспромхозой Бүрлиин пунктын хүдэлмэришэд эрхимлэжэ ябана.

Байгалай леспромхозой Котокелиин модо бэлэдхэлгын пунктын В. М. Паршуковой ударидадаг бага комплексно бригадын гэшүүд апрель һарада бултанһаа һайн дүн түйлаа. Тэдэнэр һара соо 2.427 кубометр модо бэлэдхэһэн байха юм. Мүн тиихэдэ Н. М. Матвеев, Б. Ф. Алференко, И. А. Заиграев гэгшэдэй бригаданууд тус бүридөө 2.000-һаа үлүү кубометр модо бэлэдхээ.

«Прибайкалец» газетэһээ.

ХЭНЭЙ БУРАЗДАА ҺАЙН БЭ?

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээрэ залуу трактористнар сугларжа, «1972 оной залуу эрхим газар хахалагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн болобо. Мүрысөөндэ техническэ мэргэжэл шудалха 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи, 5-дахи училищинуудай һурагшад хабаадалсаа.

Үдэрэй 11 час. Главна судья В. Я. Варфоломеев сугларагшадые мүрысөөнэй гуримгай танилсуулна. Тиигээдшье залуу трактористнар «булад хүлэгүүдтээ» һуужа, түрүүшын бураздаанууд гаража эхилбэ.

1-дэхи, 5-дахи СПТУ-гай һурагшад Геннадий Архипов Михаил Белых хоёрой хоорондо шанга тэмсэл боложо, Михаил Белых түрүү һуурида гараба. Тэрээндэ «1972 оной залуу эрхим газар хахалагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо, транзисторна приёмник бэлэг болгон барюулагдаа. Тиихэдэ Михаил Белых хүдөөгэй профтехучилищинуудай һурагшадай дунда үнгэргэгдэхэ Бухэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болобо. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн залуу трактористнарта Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Сэлэнгын аймагай 1-дэхи СПТУ-гай һурагшад командаараа нэгэдэхи һуури эзэлһэн байха юм.

«Улаан Сэлэнгэ» газетэһээ.

СЕМИНАР БОЛОБО

Хяагтын аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй, сомсельсоведүүдэй түрүүлэгшэнэр болон секретарьнарай семинар болобо. Семинарта хабаадагшадай үмэнэ КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Елизов үгэ хэлэхэ зуураа, аймагай ажалшадай ойн баярай жэлдэ абаһан уялгаяа хэр дүүргэжэ байһан тухай тогтобо. Республикын Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагай инструктор А. Т. Шигаев Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай ажал тухай тодорхойгоор хөөрэбэ. Семинарта хабаадалсагшад өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэлдэһэн байна. Хяагтын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. П. Климов, Хүдэриин сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Л. Бурдуковская болон бусад үгэ хэлээ.

«Ленинэй туг» газетэһээ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ — АТТЕСТАТ

Петропавловкын хүдөөгэй залуушуулай дунда һургуулида һуралсалай жэл дүүрэбэ. Энэ һургуулиие байгша ондо 15 хүн дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаһан байна. Гүрэнэй шалгалта дээрэ С. Хороших, С. Жамбалов, Н. Павлова, В. Мункуев, В. Шишмарёв гэгшэд эрхим һайн тэмдэгүүдые абаһан байха юм.

«Зэдын үнэн» газетэһээ.

ШУБУУД ОЛООР ТУШААГДАНА

Кабанскын совхоз шубуу үсхэбэрилдэг ажахынуудай нэгэн. Гүрэндөө тахяа, нугаһанай мяха элбэгээр тушаахын тула ажахын шубуушад ехэтэ оролдоно. Ажахын 3 отделенидэ шубуунай фермэнүүд бии юм.

Апрель һарын хуушаар Степной Дворец һууринда шубуу үүсэлхэ пункт нээгдээ. Энэ хугасаада 102.774 нугаһан мяханда үүсэлэгдээ. Улаан-Үдын мяханай комбинадта 140 тонно нугаһад амидыгаар ябуулагдаа. Пунктын хүдэлмэришэд Г. Суворова, А. Матханова, Е. Моролдоева, А. Албатаева болон бусад ажалдаа онсо шалгарна.

СССР-эй тогтоһон ойн баярай жэлдэ ажахын шубуушад амжалта түйлаха зорилготойгоор ажаллана.

А. МИШЕНИН.
Кабанскын аймаг.

ТАНИЛСАГТЫ: Петропавловка тосхоной (Зэдэ) столовын түрүү кулинар-кондитер, ВЛКСМ-эй гэшүүн Татьяна Побокова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГАЗАР ХАХАЛАГШАДАЙ КОНКУРС

Газар хахалагшадай дунда үнгэргэгдэдэг мүрысөөн мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуули байхаһаа гадна, газар хахалха түрүү дүй дүршэл олондо харуулжа, ойлгуулжа үгэхэ онол арга болонхой. Һаяхан Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хурут гэжэ газарта механизаторнууд олоороо сугларба. Аймагай колхоз, совхозуудай эрхим трактористнууд, дунда һургуулинуудай һурагшад конкурсдо хабаадалсахаяа эндэ ерэһэн байба.

Үдэрэй 12 час. Аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник В. В. Смолин мүрысөөндэ хабаадагшадые амаршалха зуураа, итгэжэ хэлэбэ:

— Газар хахалагша, эрхим механизаторнуудай конкурс-харалга үнгэргэлгэ аймаг доторнай заншал болонхой. Зүгөөр дунда һургуулинуудай һурагшад энэ жэлэй мүрысөөндэ түрүүшынхиеэ хабаадалсахань. Бүхы дунда һургуулинуудта эдир хүбүүд, басагад трактористын мэргэжэл шудална гэжэ тэмдэглэхэдэ баясамаар байна. Энэ жэлдэ 246 һурагша аймаг доторнай механизаторай үнэмшэлгэ абаба...

Аймагай хүдөө ажахын управлениин главна агроном, мүрысөөнэй ахалагша судья В. А. Эпов конкурсын дүримтэй сугларагшадые танилсуулба. «ДТ-75» тракторай хахалха участок 100 метр утатай, 40 метр үргэнтэй, тиихэдэ «МТЗ» туктораар хахалха газар 0,1 гектараар бага гэхэ гү, али 100 метр утатай, 30 метр үргэнтэй байха болоно.

20 гектар талмайтай таряалан аб адли загонуудта хубаарилагданхай байхань харагдана. Участок дээгүүрээ ябахадань таатай зохид байхын тулада механизаторнууд газарайнгаа тэг дундыень оложо, гасуунуудые шаана.

Ахалагша судья мүрысөөнэй эхилһые соносхобо. Жээрэб татаһан трактористнууд яаралгүйгөөр түрүүшынгээ бураздаа гаргаадхиба. Һүүлээрнь тракторист бүхэн машинаяа байлгажа, хахалһан газарайнгаа гүнзэгые, урбуулагдаһан хүрьһэнэй жэгдые шалгажа үзэбэ. Дүримые багаханааршье азагайрууһан хүнэй баал доошолуулагдаха гэжэ бултадаа мэдэнэ бшуу.

Энээнэй һүүлээр мүрысөөн ёһотойгоор эхилбэ. Бүхы найман тракторай хойно хахалагдаһан газарай хүрьһэн миралзан үлэнэ. Ажалда атаржаһан, дүршэл ехэтэй механизаторнууд тракторнуудые жолоодоно. 52-дохи номер үбсүүндээ зүүһэн тракторист машинаяа шадамар бэрхээр залана. 23 жэлэй туршада тракторай жолоо барижа ябаһан Виктор Григорьевич Осколков («Победа» колхоз) конкурсдо түрүүшынхеэ хабаадалсаһан байба.

Мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа, Осколков «Дружба» колхозой тракторист Алексей Гавриловияч Сафоновтой түрүү һуури булялдажа эхилбэ. Сафонов колхоз соогоо эрхим механизаторнуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэнэй хахалһан участогта хүнүүд ерэжэ һонирхон харанад. Мүрысөөнэй судьянаршье эндэ ерэнхэй...

— Эрхимээр хахална. Бэрхэл байна! Заатагүй нэгэдэхи һуурида гарахань гээшэл даа, — гээд эндэ сугларагшад хөөрэлдэхэ юм.

Үнэхөөрөөшье, Алексей Гавриловичай хахалһан газар бусадайхиһаа шалгараад байгаа һэн. Анзаһанайнь ябаһан мүр шугам шэнги сэхэ байхаһаа гадна, урбуулагдаһан хүрьһэнэй хярхаг жэб жэгдээр харагдана. Буураздаагайнь гүнзэгые хэмжэхэдэ: 22—25 сантиметр!

Осколков Сафонов хоёр газараа хахалжа дүүргэбэ. Тэдэнэй саг 47 минута. Джержинскиин нэрэмжэтэ совхозой тракторист Николай Макарович Дульянинов «МТЗ» туктораар мүрысэһэн механизаторнуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлхэ гэжэ хүнүүд һанаһаншье, найдаһаншье байгаа. Юуб гэхэдэ, газар хахалагша трактористнуудай республиканска мүрысөөндэ тэрэ хабаадалсаһан, дүй дүршэлтэй тракторист болоно бшуу. Гэбэшье XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор Лаврей Яковлевич Петров сэб сэхээр, жэгдээр хахалдаг байһаараа тэрэниие ахижа гараа.

Конкурсын дүн согсолотгдобо. «Дружба» колхозой тракторист Алексей Гаврилович Сафонов нэгэдэхи һуури эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор Лаврей Яковлевич Петров, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой тракторист Николай Макарович Дульянинов гэгшэд хоёрдохи һуури хубаалдаа.

Поселиин дунда һургуулиин һурагша Литвинцев Иван эдир трактористнуудай дундаһаа шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Бага-Куналейн дунда һургуулиин һурагша Фалилеев Владимир хоёрдохи, Поселиин дунда һургуулиин һурагша Быков Александр гурбадахи һууринуудта гараһан байна. Бэшүүрэй дунда һургуулиин һурагша Ткачева Фрося басагадай дундаһаа нэгэдэхи, Бага-Куналейн дунда һургуулиин һурагша Пестерева Светлана хоёрдохи һуури эзэлээ.

Вл. БОРИСОВ.

Бэшүүр

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

МЭРГЭШҮҮЛ ТУЛАЛДАХАНЬ

Июниин 7-һоо 10 болотор һур харбалгаар РСФСР-эй «Урожай» бүлгэмэй Центральна Советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхэнь.

Энэ мүрысөөндэ 8—10 командануудай 110 спортсмен хабаадалсахаар хүлеэгдэнэ. Тэдэнэй дунда СССР-эй спортын 20 мастер, уласхоорондын классай спортын гурбан мастер хабаадалсаха юм.

Манай Буряадай һур харбагшад оронойнгоо олохон хото городуудаар ябажа, СССР-эй, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа ерэһэн. Һаяхан эдэнэр Таллин хотодо үнгэргэгдэһэн дэлхэйн оронуудай 20 спортсменүүдтэй мүрысэһэн байна. Тиихэдээ яһала һайн амжалта туйлаа. Жэшээнь, Даша-Нима Норбоев дүн хамтадань 2.281 очко абажа, уласхоорондын классай мастерай нормо дүүргэһэн байха юм. Мүн Мэлс Дабаев, Галина Архипова гэгшэд гэмгүй амжалта харуулаа.

Үглөөдэрһөө эхилхэ наадында манай республикын мэргэн һуршад хабаадалсажа, спортдо дуратайшуулаа һонирхуулхань. Мэргэн һуршадай дунда РСФСР-эй «Урожай» бүлгэмэй Центральна Советэй экс-чемпионууд Вячеслав Гуров, Дандар Дансаранов, Даши-Нима Эрдынеев болон бусад бии. Мүн эдэнэртэй суг Россин Федерациин суглуулагдамал командада оруулагдаһан залуу хүбүүд, басагад олоороо хабаадалсаха болонхой.

Эхилхээ байгаа мүрысөөндэ эрэшүүл 30, 50, 70, 90, эхэнэрнүүд 30, 50, 60, 70 метрэй зайда һур харбаха болоно. Дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан спортсмен бүхэн 288 годли харбажа, дээрэ дурсагдаһан зайнуудта түрүү һууриин түлөө мүрысэхэ юм.

Дурсагдагша наадында эрхимлэһэн спортсменүүд «Урожай» бүлгэмэй Центральна Советэй суглуулагдамал командада оруулагдажа, РСФСР-эй бусад зоно соо эрхимлэһэн спортсменүүдтэй түрүү һууриин түлөө мүрысэхэ болоно. Энэ мүрысөөн Вильнюс хотодо августын 6—9-нэй, эдиршүүл Ужгород хотодо июлиин 23—27-ной үдэрнүүдтэ мүрысэхэ байна.

С. ТАРАНОВ.

САМБИСТНУУД МҮРЫСЭБЭ

Самбо барилдаагаар «Динамо» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ «Динамо», «Спартак» бүлгэмүүдэй 30 гаран бүхэшүүл хабаадаа.

58 килограммай шэгнүүртэн соохоо Геннадий Серенев, Геннадий Акатьев, Александр Кузнецов гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлөө. Бүхэшүүл Виктор Серебрянников, Сергей Иванов, Сергей Табинаев гурбан 62 килограмм шэгнүүртэнэй дундаһаа шалгарһан байна. Мүн Быстров, Дымчиков, Ненашев болон бусад уетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа, «Динамо» бүлгэмэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Гэхэтэй хамта, залуушуулай дунда хүндэтэй болоно эхилһэн энэ барилдаанда үсөөн спортсмен хабаадаа.

С. БАДМАЕВ.

ҺҮҮЛШЫН ҺУУРИДА ТҮРИГДЭБЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ наймадахи наадан үнгэргэгдэбэ. Эндэ түрүү һуурида ябаһан команданууд шүүгдэхэгүйе оролдон, хамаг хүсэ шадалаа элсүүлһэн байна. Жэшээнь, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Благовещенскын «Амур команда Эрхүүгэй футболистнуудта айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүгээ.

Хоёрдохи һуурида гараһан «Сахалин» команда Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командатай наадаа. Эдэнэрэй уулзалга 0:0 тоотойгоор дүүрэһэн байна. Урдахи наадында шүүгдэһэн Шэтын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ Хабаровскын командатай наадахадаа, айлшадаа 2:0 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада гурбадахи һуури эзэлбэ. Братскын «Сибиряк» Красноярскын «Автомобилист» командануудай наадан 1:1 тоотойгоор дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан манай «Сэлэнгэ» команда өөрынгөө стадион дээрэ Ангарскын «Старт» командатай наадаһан байгаа. Зүгөөр «Сэлэнгын» футболистнууд бирагүйгөөр наадажа, айлшадтаа 1:0 тоотойгоор шүүгдэшоо. Тиигэжэ найман наадандаа табан командадань шүүгдэжэ, «Сэлэнгэ» һүүлшын һуурида түригдэшэбэ. Үсэгэлдэр «Сэлэнгэ» команда Братскын «Сибиряк» командатай наадаһан байна.

Танай анхаралда июниин 6-най мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Командануудд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очконууд
1. «Амур» Благовещенск	9	5	4	0	14—4+10	14
2. Сахалин Ю-Сахалинск	8	6	2	0	9—1+ 8	14
3. СКА Шэтэ	8	4	2	2	11—7+ 4	10
4. «Аэрофлот» Эрхүү	8	4	1	3	8—7+ 1	9
5. СКА Хабаровск	8	3	2	3	9—9+ 0	8
6. «Автомобиль» Красн.	8	3	2	3	6—6± 0	8
7. «Вулкан» П-Кам.	8	1	4	3	5—7— 2	6
8. «Сибиряк» Братск	8	1	4	3	5—9— 4	6
9. «Луч» Владивосток	8	2	2	4	3—9— 6	6
10. «Старт» Ангарск	8	2	1	5	4—9— 5	5
11. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	8	1	2	5	2—9— 7	4

КУБОГТО ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

Футболоор республикын дамжуулгын кубогто хүртэхын түлөө эхилһэн наадынай түрүүшын хахад (круг) дүүрэбэ. Гусиноозерск хотын «Шахтёр» өөрынгөө стадион дээрэ «Локомотивай» футболистнуудтай наадахадаа, 5:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн ЛВРЗ-гэй спортын клубай команда «Пищевик» бүлгэмэйхидые 2:1, сэмбын фабрикын «Текстильщик» Хэжэнгын аймагай футболистнуудые 9:0, «Торпедо» Кабанскын аймагай «Шиферник» командые 6:2 тоотойгоор шүүгээ.

Үнгэргэгдэһэн наадында шүүгдэһэн команда удаадахи уулзалгада хабаадаха эрхэгүй. Наадынай хоёрдохи хахадай дүүрэхэдэ, али командын эрхимлэһэн тодоруулагдаха юм.

С. ТАРАНОВ.

Шэнэ чемпион

Дойбод наадалгаар Улаан-Үдын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүүрэбэ. Өөр хоорондын дунда үнгэргэгдэһэн наадында хотын спортын бүлгэмүүдэй 27 спортсмен хабаадалсаһан байна.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн шанга тулалдаанда авиационно техникумэй багша Феликс Забелинский түрүү һуури эзэлжэ, городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ городой чемпион болоһон «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Константин Попов дүрбэдэхи һуури эзэлбэ.

Т. СЕМЕНОВ.

ЗАВОДОЙ АЯНШАЛАГШАД

Городой аяншалагшадай слет «Баабгайта хүнды» гэжэ газарта үнгэргэгдөө. Аян замда ябалгаар мүрысөөн, зүг шэг зүбөөр олохо талаар эстафетэ гэхэ мэтэ мүрысөөн аяншалагшадай дунда болоһон байна. ЛВРЗ-гэй команда энэ следтэ хабаадалсаа. Якорна цехэй электрик А. Черняев, модельнэ цехэй хэбшэн С. Чеботарев, 2-дохи ГПТУ-гай мастер В. Лубков, якорна цехэй инженер Т. Рыжкова, дизельнэ цехэй токарь В. Дагбаева болон бусад заводой командын бүридэлдэ ороһон байгаа.

Түрүүшын үдэр эрэшүүл 14 километрэй зайда, эхэнэрнүүд 8 километртэ мүрысэһэн байна. ЛВРЗ-гэй эрэшүүлэй команда эрхимлэжэ, шангай нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тиихэдэ эхэнэрнүүдэй команда хоёрдохи һуурида гараба.

Энэ зайе 2 час 08 минута 10 секунда соо гаталһан А. Иванов түрүүлжэ, бусадай дундаһаа шалгараа. А. Черняев (2 час 14 минута 50 секунда) тэрэнэй удаадахи һуури эзэлээ. Заводой инженер Н. Шагдарова эхэнэрнүүдэй дундаһаа эрхим саг харуулаа.

Зүг шэгээ ололгын эстафетэдэ хабаадагшад 2 километр 500 метр зайе гаталһан байна. Эндэ Т. Рыжова түрүүлээ. Тэрэ бүхы зайгаа 33 минута соо гаталба. Гурбан үдэр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн согсолходо, ЛВРЗ-гэй эрэшүүлэй команда нэгэдэхи, эхэнэрнүүдынь хоёрдохи һуури эзэлһэн байба.

Б. НАМДЫКОВ.

Эдир хүгжэмшэдэй тоосоон

Мухар-Шэбэрэй хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин һурагшадай тоосоото концерт аймагай соёлой байшанда болобо. Энэ һургуулида 55 үхибүүд һурана. Үхибүүд долоон жэлдэ һуража гарахадаа, фортепьяно болон баян дээрэ наададаг болохо юм.

Эдир хүгжэмшэд 40 шахуу концерт түрэлхид, нүхэдэйнгөө үмэнэ табижа, һайшаал, магтаалда хүртөө. Яковлева Лидия, Тервинская Оля, Унагаева Валя, Апханова Света болон бусад илангаяа һайнаар наададаа.

Тиихэдэ гурбан хүн хүгжэмэй һургуули дүүргэжэ гараа. Филиппов Александр, Леонов Александр, Мунхоев Леонид гэгшэд хүгжэмшын мэргэжэлтэй болоно, түрэлхидөө баясуулба.

Д. МАКСИМОВ.

Элдэб һонин

ДОМОГОЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

Үльгэр домогто хэлэгдэһэй ёһоор, Сыр-Дарьягай уһые Хү... хооһон тала руу урадхуулһан ... могой баатар Фархад дангина Шири хоёр дахяад «инаг дур... үргэлжэлүүлжэ эхилбэ. Целин... хизаарай бүхы гол мүрэнүүд... эхиеэ абадаг Фархадска ... электростанциин хаалтада ... шаг Ширин гэжэ шэнэ хото ургаж бодобо. Тэрэ Узбекистан ... 47-дохи хото болоно. Узбек... ССР-эй Верховно Советэй Прези... диумэй Указаар табан жэлэй са... на 4,4 миллион хүсэтэй Сыр-Дарьягай ГРЭС-ые барижа бай... шадта гэжэ бодхоогдоһон һуури... город болобо бшуу.

Домогто ороһон баатарнууд... нэрэнүүдээр ГЭС хото хоёр ... нэрлэгдээгүй юм. Тэдэ хэдэн зуу... жэлнүүдэй турша соо хооһо... сүл губи газарые шэнэдхэн ... билгаха гэһэн арад зоной һана... бодолой бэелүүлэгдэһэниие ... шэлһэн хүшөө болоно ... бшуу. Фархад баатар 250 мянга... гектар газар уһалдаг юм. Хар... Ширин хотодо һургуулинууд... хүүгэдэй саадуудай, клубууд... библиотекэнүүдэй, худалдаа ... маанай бүлэг барилгын олон ... хар байшангууд урган бод... Иишэ нүүжэ ерэгшэд бүхы... 50 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрануудта түбхи... нүүжэ оронхой. Түсэбтэ та... жэлэй дүүрэтэр үшөө хоёр дахин олон байрын гэрнүүд бариг... юм.

ПОЛИ ДЭЭРЭҺЭЭ ОЛДОХОН НЮУСА

«Украина» колхозой механи... затор А. В. Алексейчик поли ... рэ хүдэлжэ байтараа, газ... булаһан амһарта оложорхибо. Т... рээн соонь хуягай гоёлто бол... алтан горьёнууд, гоёхон угал... нуудтай мүнгэн аяганууд, ... гууд байба.

Днепропетровско гүрэнэй уни... верситедэй научно-археологи... ска экспедициие хүтэлбэрил... И. Ф. Ковалёва Булаховка ... хон срэжэ, нюусын тон ... сэнтэй байһые гэршэлбэ.

Нюуса мянга табан зуун ... лэй саана газарта булагда... байжа болоо ха гэжэ эрдэм... барагсаан тухайламжална. Х... далай шадарай гү, али В... тиин урашуул дүрбэдэхи з... жэлдэ энэ амһартые шэмэ... гоёожо болоо ха гэжэ тэрэ... газаа талын бэшэлгын түхэл... яг гэршэлнэ. Дахяад шэнжэл... гын хэгдэхэдэ, зүб харюу үгэ... Нюусын олдоһон газарта ма... талга хэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Г. ЦУРКАНОВ,
ТАСС-ай корр.

Булаховка тосхон,
Днепропетровско область.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН ГААНАҺАА

ПРАГА

ШУХАЛА ХЭЛСЭЭН

ТАСС

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй США-гай Президенттэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдые Чехословакиин олониитэ ехэ анхаралтайгаар адаглажа, тэдэнэй дүнгүүдые халуунаар амаршалһан байна гэжэ ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Совет-американ хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд уласхоорондын оршон байдалда, тэрэ тоодо Европодохи политическэ хүгжэлтэдэ горитой нүлөө үзүүлхэ гээд министр тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

США-гай КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Дээдэ тушаалтадай Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй ашаар ехэ удха шанартай хэдэн хэлсээнүүд баталагдаа. Энэ хадаа Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха, термоядерна дайнай аюул сараха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо талаар шухала алхам болоно гэжэ США-гай Коммунис партиин эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй һайн дүнгүүд амгалан тайбанаар зэргэ оршон һууха ёһые Советскэ Союзай хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг байһанай ашаа үрэ болоно.

«Холбоото Штадуудтай харилсаа холбоогоо һайжаруулхын, уласхоорондын түгшүүриые һуларуулхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахадаа, вьетнам арадта, мүн империалис ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан бусад арадуудта али бүхы туһаламжа үзүүлхэ политикаяа залан сэхээр бэелүүлхые хүсэжэ байһанаа совет хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

ЛОНДОН

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай Контум, Биньлонг, Биньдинь провинцинуудта шанга байлдаанууд болоно үргэлжэлһөөр. Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Контум хотын хойто захада оршодог ехэ складые тэһэлһэн байна.

Анлок хотодо шэбээлһэн сайгон сэрэгүүд хүшэр хүндэ байлалда оронхой.

ПАРИЖ. (ТАСС). Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд Фуми хотые хүреэлээ. Энэ пунктда патриодууд һомо хэрэгсэлнүүдые хадагалдаг дайсанай склад тэһэлһэн байна.

Патриодууд Биньдинь провинцидахи 250 мянга гаран хүн зонтой хэдэн районуудые сүлөөлөөд, хиналтадаа абаад байнхай.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд Биньдинь провинцида эшээлһэн дайсанда шанга сохилто үзүүлээ. Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын дамжуулһанай ёһоор, сайгон хархис хүсэнүүдэй концлагерьнуудта тамалагдан зобожо байһан 10 мянган гаран хүн түрэл нютагаа бусаба. Дахуул армиин олон мянгаад солдат патриодуудай тала руу ороо.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ авиаци Урда Вьетнамай газар нютагуудые бомбодожо үргэлжэлһөөр. «В-52» түхэлэй самолёдууд Контум Куангчи, Биньдинь порвинцинуудта добтолжо, бомбо хаяа. Урда Вьетнамай элдэб пунктнуудые США-гай сэрэгэй корабльнууд томо буугаар буудана.

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй газар нютагуудые американ авиациин бомбодожо байһантай дашарамдуулан, ДРВ-гэй МИД-эй түрүүлэгшэ мэдүүлгэ хэхэдээ, Вьетнамай Демократическа Республикын бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда хамааралсажа байһан США-гай сэрэгүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулганууудые буруушаач шүүмжэлбэ.

Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 4-дэ патриодууд американ нэгэ самолёт буудажа унагаагаа.

УЛААН-БААТАР

АХА ДҮҮГЭЙ ТУҺАЛАМЖА

ТАСС

МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Советэй гаргаһан «Хүдөө ажахын барилгые хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол эндэ тунхаглагдаа. Тодорхойлон хэлэхэдэ, парти, правительствын абаһан хэмжээ ябуулгануудай ашаар арадай ажахын энэ шухала һалбарида мүнгэ һомололгын хэмжээн жэлһээ жэлдэ ургана гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Хүдөө ажахын барилгые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүд тогтоол соо хараалагдаһан байна.

Монгол орондо аха дүү социалис оронуудай, илангаяа Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжа айхабтар ехэ гэжэ «Үнэн» газетэ энэ тогтоол шэнжэлэн тайлбарилхадаа, тэмдэглэнэ. Үнгэрэгшэ түсэбтэ табан жэлдэ Арадай Монгол орондо социалис оронуудай үзүүлһэн туһаламжын 96 процентнь Советскэ Союзда хүртэһэн байгаа. Аха дүү социалис оронуудай туһаламжа, дэмжэлтын ашаар МНР-эй хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд хүгжөө. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ 11 процент дээшэлхээр хараалагдана.

ВАРШАВА.

ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮГЖЭЛТЭДЭ НҮЛӨӨЛХЭ

ТАСС

СЭВ-эй XXV сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ түсэбые ПНР-эй правительствын Президиум хаража үзэбэ. Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи түсэблэлгын комисси тэрэниие бэлдэһэн байгаа. СЭВ-тэ хабаатай оронуудай экономическа харилсаа холбоо тогтоолгын программа Арадай Польшын промышленностиин түрүү һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлхэ байна. ПНР-эй сеймэй болохоёо байгаа сесси дээрэ баталагдан абтаха 1971—75 онуудта ПНР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын табан жэлэй түсэбэй проект дотор СЭВ-эй XXV сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэтэй нягта холбоотой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаха.

БЕЛГРАД

ХОЁР ОРОНОЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

СФРЮ-гэй Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ И. Броз Титын Советскэ Союзда айлшалан ошолгые Югославиин хэблэл үргэнөөр тайлбарилна.

Президент И. Броз Тито совет хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха бүхэндөө Советскэ Союзай ба Югославиин хоорондохи харилсаа холбоое, харилсан ажаллалгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэнэ гээд ТАНЮГ ай шэнжэлэгшэ В. Будимир тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН

Асари ехэ туйлалта

ТАСС

Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай Москвада хэгдэһэн хэлсээн асари ехэ туйлалта болоно гэжэ гадаадын хэрэгүүдээр сенадай комиссиин түрүүлэгшэ У. Фулбрайт мэдүүлбэ.

«Эдэ хэлсээнүүд яахадаа шухала удха шанартайб гэхэдэ,— гэжэ тэрэ «Вашингтон санди стар» газетэдэ интервью үгэхэдөө зааба, — амгалан тайбанаар зэргэ оршон һууха, харилсан туһалалсаха политикые хоёр ороной ябуулха хүсэл эрмэлзэлтэй байһыень тэдэ харуулба.

Мотоциклаар чемпион болоһон француз Шарль Кутар гэгшэ гансашье урилдадаг бэшэ, харин эгсэ үндэрһөө һурэдэг, юумэ дээгүүр харайлгажа хүхидэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шарль Кутар машина дээгүүр һурэжэ ябана. «Франс-суар» гэжэ Франциин газетэһээ абтаһан зураг.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОВШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ТАМПЕРЕ. (ТАСС). Финляндиин социал-демократическа партиин XXIX съезд дээрэ партиин хүтэлбэрилхы органуудые һунгаба. Р. Паасио — партиин түрүүлэгшээр, К. Сорса секретаряар һунгагдаһан байна.

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). США-гай зүгһөө Индохитадта хэгдэһэн сэрэгэй гэмтэ ябуулганууудые мүрдэн шэнжэлхэ уласхоорондын комиссиин дары зарлагдаһан заседани эндэ эхилбэ. Вьетнамай асуудалаар эб найрамдалта хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конференциин саг үргэлжын комитет, Вьетнамай асуудал эрхилдэг Швециин комитет тэрэниие үнгэргэнэ. ДРВ-гэй делегаци, мүн хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо США-гай экспертнүүд заседанида хабаадалсахаяа эндэ ерээ.

РИМ. (ТАСС). Дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагшадта бодхоогдоһон хүшөөе нээлгын баяр ёһолол Санремодэ болобо.

ИКП-гэй ЦК-гай гэшүүн А. Болдрини хүшөөе нээлгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нацизмһаа Италиие сүлөөлхын тула эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагшадай хэһэн баатаршалгата тэмсэл тухай сугларагшадта хөөрэбэ.

Хүшөөгэй автор—эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан скульптор Р. Орьето.

НЬЮ-ЙОРК

АНДЖЕЛА ДЭВИС СҮЛӨӨДЭ ГАРАА

ТАСС

Анджела Дэвисэй «хэрэгээр» Сан-Хоседэ (Калифорни штат) болоно байһан сүүдлэлгэ дээрэ присяжна заседательнуудай жюри эрэлхэг американ эхэнэрые гэмнэлгэ ямаршье үндэһэ баримтагүй гэжэ тоолон, тэрэнэй гэм зэмэгүй байһые мэдэрбэ Эрэлхэг зоригто коммунистые хэһээжэ тамалхын тула американ хархис хүсэнүүдэй гаргаһан һэдэлгэ гутамшаг муухайгаар буруу һүрөө.

Сүүдэй чиновнигой жюрин шиидхэбэриие уншаһанай һүүлээр, Анджела Девисые сүлөөдэ гаргаха, гар даалгада үгтэһэн 102.500 доллар һөөргэнь бусаажа үгэхэ захиралта судья үгэһэн байна.

Анджела Дэвис энеэбхилһээр сүүдэй залһаа гараба. Тэрэниие сүлөөдэ гаргахын түлөө тэмсэлэй 400 эдэбхитэд нэрьемэ альга ташалгаар эрэлхэг коммунистые угтаа. «Энэ хадаа ажабайдалдамни жаргалта үдэр болоно, — гэжэ Анджела Дэвис мэдүүлээ. — Үнэн зүб тэмсэлдээ ямар юумэ туйлажа шадаха байһыемнай минии сүлөөдэ гаралга баталба. Политическэ бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые сүлөөдэ гаргахын тула тэмсэхэбди».

Анджела Дэвисые сүлөөлхын түлөө хүшэр хүндэ тэмсэлдэе Америкын түрүү үзэлтэй хүнүүдэй, дэлхэйн үргэн олониитын туйлаһан илалтые Сан-Хоседэхи сүүдэй шиидхэбэри баталан гэршэлбэ.

Эрэлхэг коммунистые хэһээхые һэдэлгэ гарган, Калифорни штадай засагаархид али бүхы хэмжээнүүдые абаһан байгаа. Гутамшаг сүүдлэлгэ 13 неделиин турша соо үргэлжэлөө. Гэмнэлгын 97 гэршэнэр үгэ хэлэһэн байна. 800 мянган доллар энэ сүүдлэлгэдэ гаргашалагдаа.

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА. 17.55—«Человек в прос... ном дворе» гэһэн олон сери... телевизионно уран һайха... фильмын нэгэдэхи серинь ... руулагдаха. 19.00 — «Врем... гэһэн һүүлэй һониной прогр... ма. 19.30—«Пушкинай поэзи... бүхэсоюзна VI һайндэр» гэ... дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА. 21.30—Телепанорама. 21... —«Родной голос» гэһэн филь... концерт. 22.35—«Край наш ... лекий» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА. 23.00 — «Проверено, ... нет» гэһэн уран һайха... фильм. 00.30—«Время» г... һүүлэй һониной програм... 01.00—Футболоор уласхоор... дын уулзалга. Эндэ СССР-... Болгариин суглуулагдамал ... мандануудай наадан Моск... һаа дамжуулагдаха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПС... эй обкомдо, Буряадай АССР... Министрнүүдэй Советдэ, Х... тын аймагай «Дружба». П... байкалиин аймагай «Путь... коммунизму» колхозууд... ажалшадай социалис уя... нууд. Иосип Броз Титын Мос... вада ерээд байһан тухай.

Хоёрдохи хуудаһанда: «М... рысөө үүсхэгшэдтэ»—подбор... «Буряадай урда зүгтэхи ал... —Г. Феоктистовай статья. ... рэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Иос... Броз Титын Москвада ер... байһан тухай.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Д... лэн руу һурэлгэ»—фоторепо... таж. Спортын һонинууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03571. Заказ № 1278.